

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Administrativně správní vývoj okresu Jindřichův Hradec

Administrative development of the district of Jindřichův Hradec

Tereza Balgová

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Tereza BALGOVÁ
Osobní číslo: K16B0540P
Studijní program: B1301 Geografie
Studijní obor: Ekonomická a regionální geografie
Název tématu: Administrativně správní vývoj okresu Jindřichův Hradec
Zadávající katedra: Katedra geografie

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Seznamte se s tématem, vytvořte koncept práce.
2. Stanovte cíle a hypotézy.
3. Provedte rozbor literatury.
4. Zpracujte metodický postup řešení bakalářského úkolu.
5. Provedte vlastní zpracování:
 - a. získejte datové podklady a vytvořte využitelná data,
 - b. analyzujte vytvořená data,
 - c. interpretujte výsledky, srovnajte je s jinými studiemi, potvrďte nebo vyvráťte hypotézy.
6. Vytvořte závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: 40 - 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- SEMOTANOVÁ, Eva a kol. Akademický atlas českých dějin. 2. doplněné vydání. Praha: Academia, 2016. xxviii, 559 stran. ISBN 978-80-200-2574-6.
- SEMOTANOVÁ, Eva. Historická geografie českých zemí. Praha: Historický ústav, 1998. 293 s. Práce Historického ústavu Akademie věd České republiky, řada A, Monographia, sv. 16. ISBN 80-85268-73-6.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava; KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Region a regionální vědy: vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. 77 s. ISBN 978-80-7408-009-8.
- RIS: Regionální informační systém [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2016 [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs>

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 23. října 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: 23. dubna 2019

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Doc. PaedDr. Alena Matusková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Administrativné správní vývoj správního obvodu okresu Jindřichův Hradec“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň, 23. 4. 2019

.....

podpis autora

Poděkování

Tímto bych velice ráda poděkovala mé vedoucí práce Doc. RNDr. Marii Novotné, CSc., za pomoc při zpracování této bakalářské práce, za její cenné a užitečné rady, a také za čas strávený při konzultacích.

OBSAH

ÚVOD	7
1. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	8
1.1. Cíle práce	8
1.2. Hypotézy	8
2. ROZBOR LITERATURY	9
2.1. Základní literatura	9
2.2. Důležité pojmy	12
2.3. Vývoj veřejné správy v České republice od roku 1850 do současnosti	19
3. METODIKA	28
4. ZÁKLADNÍ GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OKRESU JINDŘICHŮV HRADEC	30
5. ADMINISTRATIVNĚ SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ ÚZEMÍ SOUČASNÉHO OKRESU JINDŘICHŮV HRADEC (OD ROKU 1921 DO ROKU 2018)	36
6. ZMĚNY V SÍDLECH A V OBECNÍM USPOŘÁDÁNÍ OD ROKU 1921 DO SOUČASNOSTI	42
6.1. Sídla a obce v roce 1921	42
6.2. Sídla a obce v roce 1930	43
6.3. Sídla a obce v roce 1955	44
6.4. Sídla a obce v roce 1965	46
6.5. Sídla a obce v roce 1974	53
6.6. Sídla a obce v roce 1982	55
6.7. Sídla a obce v roce 1992	60

6.8. Sídla a obce v roce 2005	64
6.9. Sídla a obce v roce 2013	66
6.10. Územní změny sídel od roku 1921 do současnosti.....	67
7. ZMĚNY POČTU OBYVATELSTVA V SÍDLECH.....	69
ZÁVĚR	74
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	77
Literatura.....	77
Elektronické zdroje	80
SEZNAM TABULEK	82
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	83
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	85
SEZNAM PŘÍLOH.....	85
ABSTRAKT	
ABSTRACT	

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je administrativně správní vývoj správního obvodu okresu Jindřichův Hradec. Tento vývoj je zkoumán v letech 1921- 2018. Bakalářská práce je zaměřena především na vyhodnocení změn administrativně správních jednotek právě v tomto vymezeném území.

Okres Jindřichův Hradec byl vybrán zejména z osobních důvodů. Jedná se o okres, ve kterém jsem se narodila a několik let žila. Minimálně jednou za měsíc toto místo navštěvuji, neboť právě v okrese Jindřichův Hradec, konkrétně v obci Horní Pěna, žije má rodina. Proto bych se o tomto okrese chtěla dozvědět více právě i z hlediska administrativně správního vývoje. Domnívám se, že administrativní změny mohly ovlivnit i demografický vývoj v obcích, ekonomiku apod.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V první části je podrobný rozbor literatury a následné vysvětlení základních pojmů týkající se právě tohoto tématu. Mezi tyto základní pojmy patří region, okres, obec, sídlo a hranice. V této části bakalářské práce jsou využity především knižní, ale i internetové publikace.

V druhé části bakalářské práce je podrobně analyzován administrativně správní vývoj. K analýze okresu Jindřichův Hradec jsou data čerpána především ze Statistických lexikonů obcí od roku 1921 až do roku 2013, dále pak data z Českého statistického úřadu. Pro přehlednost a úpravu těchto dat jsou tvořeny tabulky a mapy v programu ArcGIS, ve kterých tento vývoj bude nejlépe zobrazen.

1. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

1.1. Cíle práce

Prvotní cíl bakalářské práce bude vyhodnocení, jak se měnily hranice okresu Jindřichův Hradec a do jakých vyšších správních jednotek území patřilo. Dále bude analyzováno, jak okres Jindřichův Hradec měnil v průběhu let svou velikost. Tento vývoj bude konkrétně zaznamenán od roku 1921 do roku 2018.

Dalším cílem bude zjištění, jak se v průběhu let měnilo obecní uspořádání a jak se měnila jednotlivá sídla v okrese Jindřichův Hradec. Bude analyzováno, jak jednotlivá sídla měnila svá zařazení do obcí, zda nějaká sídla přibyla, ubyla, nebo zda se naopak sídla oddělovala od obcí a nestala se tak samostatnou obcí. Všechny tyto změny budou zaznamenány, jako v předchozím cíle, od roku 1921 do současnosti. Součástí analýzy sídel bude analýza počtu obyvatelstva v sídlech, která v průběhu let měnila svá obecní zařazení a sídla, která v průběhu let tato zařazení nezměnila ani jednou. Tento vývoj počtu obyvatelstva bude sledován v letech 1974-1992 a rok 2013. Právě v období 1974-1992 docházelo nejvíce ke změnám v sídelech a jejich zařazeních.

1.2. Hypotézy

- Na území okresu Jindřichův Hradec se v letech 1921-2018 výrazně proměnilo obecní uspořádání a jednotlivá sídla měnila svá obecní zařazení.
- Území okresu Jindřichův Hradec od roku 1921-2018 si procházelo výraznými změnami z hlediska zařazení do vyšších správních celků .

2. ROZBOR LITERATURY

2.1. Základní literatura

V této kapitole bude především hodnocena literatura, která byla využita pro zpracování bakalářské práce, a vysvětleny všechny důležité pojmy, které pomohou při analýze administrativně správního vývoje okresu Jindřichův Hradec. Tématem administrativně správního vývoje se zabývá hned několik autorů. Mimo knižní publikace budou využity i některé internetové publikace.

Tématem administrativně správního vývoje se zabývá Čechák (2004). V této knize jsou zaznamenány vývojové momenty ve veřejné správě a samosprávě, které byly ovlivněny politickými a hospodářskými situacemi. Tyto vývojové momenty jsou zaznamenány od roku 1945. Změny administrativně správních jednotek mohly být ovlivněny právě těmito situacemi. Nejenom, že veřejnou správu ovlivňovaly již zmíněné situace, ale také veřejnou správu ovlivnilo několik reforem.. Mezi důležité reformy patří například reforma z roku 1920 a reforma z roku 1927, 1949, 1960.

Reforma z roku 1920 zapříčinil vznik tzv. župního zákona, který byl přijat. Oficiálně tento župní zákon byl publikován jako Zákon o zřízení župních a okresních úřadů v Československé republice. Reforma z roku 1927 tento župní zákon zrušila a vznikl tzv. organizační zákon, ve kterém se navracelo k zemskému řízení (Schelle, 2002).

Vzhledem k tomu, že bude analyzován administrativně správní vývoj od roku 1921, je potřeba použít publikaci od autorů Hledíková, Janák, Dobeš (2005). Zde je souhrnně popsána historie českých dějin od počátku států. Podrobně v tomto díle je charakterizován vývoj v letech 1921 až po současnost. Dalším autorem zabývajícím se touto problematikou je Semotanová. Semotanová (1998) se zabývá historickou geografii Českých zemí. Tedy popisuje proměny Českých zemí z hlediska geografického prostoru v závislosti na čase. Popisuje například územní a správní vývoj českého státu, osídlení Českých zemí a nebo například vše, co právě České země ovlivnilo. Autorka v díle popisuje vývoj Českých zemí od počátku jejich vzniku po dobu jejich existence.

Charakteristikou regionů v rozvoji a ve správě území se zabývá Kadeřábková, Trhlínová (2008). Tato publikace poskytuje čtenáři základní vysvětlení pojmů, které se týkají tématu regionu a regionálních věd, které slouží k objasnění dané problematiky. Tato problematika se týká regionu a regionálních věd. Jsou zde vysvětleny pojmy týkající se regionu, regionalizace, sídelní struktury apod. Dalším stěžejním zdrojem je „Atlas československých dějin (1965)“, kde jsou zpracovány mapy, ze kterých lze posoudit správní členění. Mimo mapy jsou zde i tabulky, které zachycují přesné údaje týkající se dějin správního členění. Historické situace jsou zde vyobrazeny od dob prvního osídlení země až po období po druhé světové válce.

Časopis *Historická geografie* je nejznámějším internetovým zdrojem, který se zabývá historickou geografii. Zejména pak článek „*Historické hranice v prostředí GIS*“ od autorů Burda, Janoušek, Chromý (2014), který se zabývá transformací historických hranic. Autoři se v tomto článku zabývají otázkami, které se týkají vztahu mezi změnou administrativních hranic a periferií prostoru. Jsou zde zcela jasně vysvětleny právě otázky a vztahy mezi administrativními hranicemi a periferií prostoru. Otázky jsou pokládány zejména v oblasti vymezování hranic regionů, jaké jsou principy regionalizace, jak se regionalizace a stanovení hranic měnily v čase, jak vypadala organizace územní správy apod. Článek pojednává o významu administrativních hranic regionů, které se vyskytují v různých měřítkách a v procesu formování perifernosti území Česka. Dále se v článku píše o analýze a zhodnocení oblasti, kdy právě jejich správní příslušnost byla na úrovni krajů, analýze stability hranic správních regionů a s nimi spojené změny hranic správních regionů a s tím související vývoj územní správy.

V praktické části bakalářské práce budou použita především data Českého statistického úřadu a data ze Statistických lexikonů obcí. V knižní podobě jsou Statistické lexikony obcí od roku 1921 až do roku 2011. Z Českého statistického úřadu lze čerpat jak data z minulosti, tak i současná data správního obvodu okresu Jindřichův Hradec. O jednotlivých územích (krajích, okresech, městech, obcích) Český statistický úřad poskytuje například data o sčítání lidu, územní a sídelní struktuře nebo aktuální administrativní členění jednotlivých administrativních celků. Na stránkách Českého statistického úřadu se

nachází i Statistický lexikon obcí České republiky 2013. Dalším internetovým zdrojem je Historický GIS, který využívá prostředí GIS a internetu. V tomto projektu byly vytvořeny vektorové digitální vrstvy, tedy polygony, zobrazující stát, kraje a okresy v letech - 1921, 1930, 1950, 1961, 1970, 1980, 1991, 2001 a 2011. Vektorové vrstvy byly zpracovány dle historických mapových podkladů během sčítání lidu v jednotlivých letech. Dále ke zpracování vektorové vrstvy byly důležité údaje o sčítání lidí, domů a bytů v letech 1921-2011.

K vysvětlení základních a důležitých pojmů, které budou využity v praktické části, jsou využity knihy, které se právě těmito klíčovými slovy zabývají. Regionem a jeho vymezením, tedy regionalizací se zabývá Mištera (1996) a Ježek (1998). Za zmínění stojí i autoři knih, kteří se zabývají regionálním výzkumem oblasti. Winter (1993) se zabývá výzkumem především malé oblasti. A Kopp kol. (2001).

Pro podklady mapových výstupů v programu ArcGIS bude využita databáze ArcČR 500. Jedná se o digitální vektorovou geografickou databázi České republiky, ve které jsou přehledné geografické informace. ArcČR 500 je vytvořena v měřítku 1:500 000. Z této databáze bude využit především polygon okresu Jindřichův Hradec, polygony základních sídelních jednotek v okrese Jindřichův Hradec a polygony obcí v okrese Jindřichův Hradec. Pro utvoření sídel pomocí zastavěných částí základních sídelních jednotek bude využita ortofotomapa.

2.2. Důležité pojmy

V této části budou vysvětleny důležité pojmy, které souvisí s tématem administrativně správního vývoje. Mezi tyto důležité pojmy patří region, okres, hranice, sídlo, ZSJ, katastrální území, obec.

Jako první pojem, který bude vysvětlen je pojem region Dle Wokouna (2004, str.84): „ Z geografického hlediska je region chápán jako komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry“. Z pohledu regionalistického, jakožto politické vědní disciplíny, jde o oblast, která je určována geografickými, geologickými, historickými, sociálně- ekonomickými podmínkami a v neposlední řadě i administrativním vymezením (Kadeřábková a Trhlínová Khendriche, 2008). Mištera (1996, str. 18) definuje region jako: „Vymezené území se sídly a veškerými hospodářskými strukturami, s vnitřními vazbami a vztahy k hlavnímu středisku, podléhající jeho gravitační atraktivitě (zaměstnanost, vybavenost, infrastruktura, postavení terciární a kvartérní- řídicí sféry), zpravidla dopravně dobře propojené s městy, středisky subregionů. “

Ježek (1998, str.28) definuje region jako: „Územní jednotky vymezené podle určitých kritérií. “

Někteří autoři považují i administrativní jednotky za regiony. Zejména proto, že administrativní jednotka označuje konkrétní celek území, který má něco společného. Regiony lze členit dle konkrétních účelů a cílů na regiony administrativní a regiony účelové. Administrativní regiony jsou nejčastěji vymezovány se záměrem výkonu státní správy a územní samosprávy (Kadeřábková a Trhlínová Khendriche, 2008). Účelové regiony jsou vymezeny podle zvolených kritérií, které vyplývají z účelů, pro který je region vymezován (Kadeřábková a Trhlínová Khendriche, 2008). Mezi zvolená kritéria, podle kterých se bude účelový region vymezovat jsou například specifické problémy, které se budou v určitém území, vymezeném jako region, zkoumat. Mezi tato kritéria můžeme zařadit například sociální problémy, kulturní bohatství, ekonomickou situaci a nebo zhoršení životního prostředí. (Kadeřábková a Trhlínová Khendriche, 2008).

Homogenní region je charakterizován vnitřní stejnorodostí a zároveň odlišností vůči okolí. Homogenní regiony musí mít tedy vymezenou jádrovou oblast a charakter hranic. Heterogenní regiony jsou takové regiony, které jsou různorodé. Ježek (1998) definuje heterogenní regiony jako: „*Intenzitu vazeb mezi územními jednotkami, především mezi jádrem a zázemím*“.

Mištera (1996) regiony člení dle geneze a funkčnosti. Člení regiony na přírodní, historické, správní, ekonomické, sociálně- ekonomické a na sociální regiony. Dle geneze se do této skupiny řadí regiony přírodní, historické a do skupiny členění dle funkčnosti regiony ekonomické, sociálně- ekonomické a sociální.

S pojmem region úzce souvisí pojem regionalizace. Wokoun, Mates, Kadeřábková a kolektiv (2008, str.9) definují pojem regionalizace jako: „*Systém kvalitativních i kvantitativních metod používaných pro identifikaci a klasifikaci regionů*“. Regionalizace je zjednodušeně postup, při kterém dojde k rozdělení země na regiony. Rozdělení na regiony by mělo být dle nějakých konkrétních účelů. Proto se tyto konkrétní cíle a účely nastavují tak, aby vyplývaly z řešeného problému. (Ježek 1998)

Mištera (1996) definuje geografickou regionalizaci jako: „*Soubor metod, které vedou ke klasifikaci a typologizaci regionů podle stanovených obecných nebo individuálních, odlišujících znaků.*“

Geografické procesy regionalizace jsou důležité z hlediska diferenciací území, k hustotě obyvatelstva, sídel a infrastruktury. Dále ke sjednocení nižších jednotek a k uskupení ve vyšší typ urbanizovaného regionu. (Mištera, 1996).

Další pojem, který bude vysvětlen je obec. Obec je základní územní samosprávný celek, který je spravován zastupitelstvem. Dle ČSÚ (2014): „*Obce definuje zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvody obcí s rozšířenou působností stanovilo Ministerstvo vnitra ČR vyhláškou č. 388/2002 Sb..*“

Dle Mištery obec (1996) je: „*Nejnižší forma regionálního členění, neboť její hlavní sídlo odpovídá svou úrovní základnímu spádovému středisku.*“ Obec je základní územní

samosprávný celek, který je spravován zastupitelstvem. Dle ČSÚ (2014): „ *Obce definuje zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvody obcí s rozšířenou působností stanovilo Ministerstvo vnitra ČR vyhláškou č. 388/2002 Sb..* “

Z hlediska státní správy se rozlišují tři typy obcí. Prvním typem je obec s rozšířenou působností a druhým typem je obec s pověřeným úřadem a třetím typem jsou obce bez správní funkce. Obec s pověřeným obecním úřadem vykonává v rámci přenesené působnosti některé zákony a zároveň státní správu jak pro území dané obce, tak pro obce ve správním obvodu, které spadají pod obce s pověřeným obecním úřadem. Na rozdíl od obcí s pověřeným úřadem, obce s rozšířenou působností mají kompetenci vydávat nařízení obcí pro správní obvod obce s rozšířenou působností (Moderní obec, 2008).

Wokoun (2006, str. 75) definuje obec jako: „*Základní územní samosprávný celek, územní společenství občanů, které má právo na samosprávu.* “ Funkce samosprávnosti obce se rozumí to, že obec v samostatné působnosti vytváří vhodné podmínky pro život občanů v obci a dále občanům zajišťuje sociální péči a snaží se uspokojovat jejich potřeby. Obec má vlastní území i rozpočet, se kterým samostatně hospodaří. Dále by měla obec zajistit rozvoj svého území a s tím i související péče o potřeby svých občanů. (Wokoun, 2006).

ČSÚ (2016) definuje obce s rozšířenou působností jako: „ *Správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále ORP) byly stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., aktualizovány vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2004 Sb. a naposledy vyhláškou č. 388/2015 Sb. Obvody jsou vymezeny výčtem obcí, uvedených ve vyhlášce, respektují hranice krajů, nemusejí zatím respektovat území okresů (k 1.1.2007 bylo formou vyhlášky MV ČR provedeno sladění územně správního členění okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností ve většině případů, několik desítek případů nesouladu však zbývá k řešení formou zákona, pak teprve budou správní obvody obce s rozšířenou působností skladebné do okresů). MV připravuje v letech 2015-2017 návrh optimalizace územního členění státu.* “

Obec je brána jako nejnižší forma regionálního členění. Svou úrovní obce odpovídají základnímu spádovému středisku. (Mištera, 1996). Základní spádové středisko je pojem, který se v minulosti užíval ve státní správě. Jednalo se nařízení, například obce, které měly povinnost poskytnout obyvatelům dané služby. Mezi tyto dané služby patří například poskytování zdravotní služby, škola, kulturní zařízení apod.

S pojmem obec úzce souvisí pojem sídlo. Definice sídla dle Wokouna (2006, str. 129): *„Za sídlo považujeme každé obydlené místo včetně příslušných ploch, které jsou jeho obyvatelstvem bezprostředně využívány.“*

V sídlech se koncentruje obyvatelstvo, které zde vykonává různé činnosti. Mezi tyto činnosti patří například činnosti ekonomické, činnosti týkající se obyvatelstva apod. Sídlo má rozmanitost jak ve velikosti sídla, tak i právě ve funkčnosti. Sídla se rozdělují do dvou kategorií, na sídla venkovská a sídla městská. Dříve se venkovská sídla se vyznačovala tím, že obyvatelé se soustředili na zemědělskou produkci a naopak obyvatel v městských sídlech se orientoval na průmysl a služby. (Wokoun, 2006). Vývojem společnosti dochází k tomu, že v důsledku hospodářských změn právě tato venkovská sídla ztrácí svůj zemědělský charakter. Většina obyvatel v současnosti jsou většinou zaměstnání ve 2. a 3. sektoru a zemědělství proto ztrácí ve venkovských sídlech pro obyvatele svou důležitost. V současnosti venkovská sídla prošla modernizací, tedy došlo i k zániku některých řemesel, tradičního zemědělství apod. Funkce venkovských sídel v současnosti je spíše obytná, rekreační a ochranná.

Dle Wokouna, Matese a Kadeřábkové (2011, str. 166) je venkovský prostor možný charakterizovat: *„Jedinečnými kulturními, hospodářskými a sociálními vazbami, zvláštními řemeslnými aktivitami, krajinnou rozmanitostí, které mají kapacity pro další rozvoj. Velká část venkovských oblastí je pokryta půdou a lesy, které významně ovlivňují charakter krajiny.“*

Venkovské sídlo, pro které je typická zemědělská činnost, je touto činností ovlivňována i vzhledově (Wokoun, 2001).

Kadeřábkové a Trhlínové Khendriche (2008, str. 27) definují venkovské sídlo: *„Venkovské sídlo, tedy jednoduše vesnice, je označení pro sídelní jednotku ve venkovském*

prostoru. Z historického hlediska je to typické seskupení obytných a hospodářských stavení, plnících různé funkce, mezi nimiž převládá zemědělská. “

Pojem venkovský region se užívá pouze ve statistikách za účelem zjištění podílu obyvatelstva žijícího ve venkovských obcích. Jednou z definic, jak vymezit region je definici dle OECD a EUROSTAT. Venkovský regiony se člení na regiony převážně venkovské, významně venkovské regiony. (ČSÚ, 2011)

Městské sídlo je dle Kadeřábkové a Khendriche Trhlínové (2008, str. 31) definováno: „ *Město je specifickým typem sídla, které je vývojově mladší, ale dynamičtější sídelní jednotka než venkov z hlediska vývoje jednotlivých funkcí. “*

Další pojem, který úzce souvisí s pojmem sídlo je základní sídelní jednotka. ČSÚ (2017) definuje základní sídelní jednotku jako: „ *Základní sídelní jednotkou se rozumí jednotka představující části území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami nebo spádová území seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru. “*

K identifikaci územního celku základních sídelních jednotek je každé základní sídelní jednotce přidělen kód ZSJ, který je neměnný a jedinečný v rámci České republiky (ČSÚ, 2017). Kód ZSJ je číselný prostorový identifikátor prvku prostorové identifikace (ISVS, 2018).

K vymezení například sídel, základních sídelních jednotek je třeba vysvětlit pojem katastrální území. Dle terminologického komise ČÚZK (2019) lze katastrální území definovat jako: „ *Technická jednotka, kterou tvoří místopisně uzavřený a v katastru nemovitostí společně evidovaný soubor nemovitostí a která je současně evidenční jednotkou pro číslování parcel; obvod katastrálního území je zpravidla totožný s územním obvodem obce, avšak jedna obec může obsahovat dvě i více katastrálních území. ‘‘*

Wokoun (2001) definuje katastrální území: „ *Katastrální území je technická jednotka, kterou tvoří místopisně uzavřený a v katastru nemovitostí společně evidovaný soubor nemovitostí. ‘‘*

Katastr nemovitostí představuje soupis a popis nemovitostí. Součástí katastru nemovitostí je evidence právních vztahů k těmto nemovitostem. (VUGTK, 2019).

Za zmínění také stojí pojem urbanizace a suburbanizace. Tyto dva pojmy právě souvisí s venkovskými a městskými sídly.

Procesem urbanizace se rozumí tzv. „poměšťování“ venkovského obyvatelstva. Lidé z vesnic se stěhují do měst. To znamená, že ve městech je větší koncentrace obyvatel a naopak na vesnicích se koncentrace obyvatel snižuje. Další pojem, který s procesem migrace obyvatel souvisí, je proces suburbanizace. Tady naopak dochází k tomu, že obyvatelé měst se stěhují do sídel v okolí měst, tím se koncentrace obyvatel ve městech snižuje a v sídlech v okolních městech se koncentrace obyvatel zvyšuje.

Proces urbanizace způsobuje především populační růst ve městech, který je následnou příčinou rozvoje měst. Města se stávají větší, rozrůstají se a v neposlední řadě ve městech dochází k hospodářskému růstu. (Wokoun, 2001)

Každý stát, kraj, okres, region, obec jsou vymezeny určitou linií. Touto linií se rozumí hranice. Hranice od sebe oddělují právě tyto administrativní celky.

Pokud se mluví o hranicích regionu, musí se rozlišovat hranice homogenních regionů *„Hranice homogenních regionů probíhají tam, kde charakteristické rysy sousedních regionů se stávají nejméně výrazné a navzájem se spojují.“* (Kadeřábková a Khendriche Trhlínová, 2008, str.11)

Pokud mluvíme o hranicích nodálních regionů, pak tato hranice je definována jako: *„Hranice nodálních regionů se vedou v místech, kde se stanoví hranice mezi gravitačním působením sousedních center.“* (Kadeřábková a Khendriche Trhlínová, 2008, str.11)

Hranice se dělí na hranice přírodní a hranice umělé (vytvořené člověkem). Přírodní hranice jsou vymezeny geografií přírody. Za přírodní hranice lze tedy považovat linii hor, řeky, průplavy, pouště či například úžiny. Naopak hranice umělé jsou člověkem určeny. Nezáleží na terénu a většinou jsou vymezeny na základě domluvy. Mezi tyto nespory se řadí například války, kdy si vyhrané strany války rozdělovaly svá území. (Rumpel a kol., 2007).

Pojmem hranice a celkově vazbami mezi stabilitou hranic a periferními oblastmi se zabývá Burda (2016, str. 8), který hranice definuje: „*Hranice tvoří nejen faktickou bariéru a linii diskontinuity (pro prostupnost a vzájemnou spolupráci z obou stran hranice z důvodu administrativních, institucionálních a dalších, podporuje růst izolovanosti a perifernosti území), ale především mentální bariéru, tedy překážku přes hraniční spolupráce aktérů v území.*“

Poslední pojem, který bude vysvětlen je pojem okres. Pojem okres je vymezen na stránkách Českého statistického úřadu (2003) jako: „*Okres je vymezen na základě vyhlášky Ministerstva vnitra ČR výčtem území obcí, které jej tvoří. Takto vymezené okresy celistvě pokrývají území České republiky. Ve smyslu opatření ČSÚ je okres územní statistickou jednotkou NUTS 4.*“

Rozdělení správních jednotek do NUTS se především uskutečnilo pro statistické účely EUROSTATU.

Wokoun (2001) definuje okres jako: „*Správní obvod, ve kterém okresní úřad vykonává státní správu. Změnit správní obvod okresního úřadu lze pouze zákonem.*“

2.3. Vývoj veřejné správy v České republice od roku 1850 do současnosti

Veřejná správa si od počátků své existence procházela mnoha změnami a reformami. Důležitým rokem je rok 1848, který je označován jako revoluční. Bylo zrušeno poddanství a rovněž byl zrušen starý právní systém. Ve starém právním systému veřejnou správu vykonávaly patrimoniální úřady nebo magistráty. Do roku 1850 existovala tzv. patrimoniální správa. (Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005).

Patrimoniální správa (vrchnostenská správa) bývala veřejnou správou, kterou vykonávala vrchnost. Veřejná správa v roce 1848 bývala taková, že nově vznikly korunní země. Korunní země se dále členily na kraje a nejnižšími správními jednotkami byly okresy. V čele jednotlivých korunních zemích stál místodržitel a v čele krajů byl hejtman. Na území se nacházelo 24 krajů + Praha. Před rokem 1850 se v Čechách nacházelo 1421 samostatných panství, statků a měst a 6066 katastrálních obcí. (Čechák, 2004).

Patrimoniální správa byla reformou v roce 1850 zrušena a byla zavedena správa státní (zeměpanská). Reformou u roku 1850 na území vznikly místní (politické) obce, které byly vymezeny na základě katastrálních obcí. Na území Českých zemí nově vzniklo 11 925 obcí. Reforma dále rozdělila okresy na politické a soudní (Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005). Nově se tedy od tohoto roku začíná objevovat název okres. Na území dnešní České republiky vzniklo 112 okresů (Čechy- 80, Morava 25, Slezsko 7).

Soudní okresy se od těch politických okresů liší především tím, že se rozkládaly na menším území a s větším počtem okresních soudů. Soudní okresy měly své působení i po vzniku Československa v roce 1918. (Český statistický úřad, 2008).

Další důležitá reforma byla z roku 1855, kdy došlo k propojení politické a soudní moci a kraje byly postupně rušeny. V letech 1850-1855 na území bylo 9 krajů+ Praha. Tyto kraje byly ale příliš velké, a proto se v roce 1855-1967 počet krajů změnil z 10 krajů na 19 krajů + Praha. V Čechách se nacházelo 13 krajů, na Moravě 6 a ve Slezsku 0. Ve Slezsku se nenacházel žádný kraj, protože v tomto roce země Morava a Slezsko byly sloučeny

v jednu zemi, tedy země Moravskoslezská. Podrobnější územní veřejná správa v letech 1850- 1855 je znázorněna v tabulce č. 1.

Tab. č. 1 - Územní veřejná správa v letech 1850-1855

Kraj	Okresní hejtmanství	Soudní okresy	Místní obce
Pražský	8	24	1069
Budějovický	9	31	1303
Plzeňský	13	31	1714
Chebský	12	34	1351
Českolipský	10	24	688
Jičínský	16	39	1393
Pardubický	11	27	1401
Praha	1	1	1
Brněnský	12	38	1196
Olomoucký	13	40	1235

Zdroj: Organizace veřejné správy v letech 1848- 1948 (Schelle, 1993).

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

V tabulce č. 1 je zaznamenáno, kolik obcí, soudních okresů a okresního hejtmanství se v jednotlivých krajích nacházelo. Například v kraji Českobudějovickém, kam se řadil i současný okres Jindřichův Hradec, se o v letech 1850- 1855 nacházelo 31 soudních okresů a 1303 obcí.

Další reforma proběhla v roce 1867. Změny, které tato reforma přinesla byly takové, že vzniklo 126 politických okresů. Počet okresů se zvyšoval, počet politických okresů byl 141. Kraje byly postupně rušeny a země Moravskoslezská byla opět rozdělena, objevuje se tedy opět země Moravská a země Slezská. (Čechák, 2004)

Po vzniku Československa, v roce 1918, byly právní předpisy spojeny tzv. recepčním zákonem. Tento recepční zákon znamenal, že na území Českých zemí budou předpisy rakouské a na území Slovenska a Podkarpatské Rusi předpisy uherské. Bohužel tento model převzatý z rakousko- uherské místní správy nevyhovoval potřebám českého státu, proto došlo k dalším reformám veřejné správy. (Čechák, 2004)

Dále byl přijat zákon o názvech měst, osad, ulic a obcí (Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005) . Územně správní členění v letech 1920- 1928 tvořily tedy země Čechy, Morava, Slezsko, Slovensko a Podkarpatská Rus (Semotanová 1998). Územně správní členění v letech 1920 je znázorněno na obrázku č. 1. V roce 1920 byl uveden v platnost zákon o zavedení žup, tedy župní zákon (zákon 126/1920 Sb.), na území Československa vzniklo 21 žup (9 českých, 6 moravskoslezských a 6 slovenských). Župou se rozumí regionální jednotky územní správy a samosprávy (Janák, 1971).

Důvodem vzniku žup bylo to, že země byly příliš velké a objevovala se snaha o sjednocení systému správy se Slovenskem. Tyto župy na celém Československém území nakonec nevstoupily v platnost a tato platnost působila pouze na Slovensku a Podkarpatské Rusi (Hledíková, Janák, Dobeš, 2005). Veřejná správa měla být tedy taková, že politická správa měla být přenesena do soudních okresů.

Obr. č. 1 - Administrativní členění Československa v roce 1920

Zdroj: Atlas Československých dějin, 1965

V roce 1928 došlo k zemskému zřízení, které zapříčinilo vznik země České, země Morava a Slezsko se sloučily v jednu zemi a vznikla tedy země Moravskoslezská. Dále vznikly země Slovenské a Podkarpatské Rusi. (Historický lexikon obcí České republiky 1869- 2005). V roce 1930 na našem území existovaly tedy dvě země- Čechy a Moravskoslezské země.

V roce 1938 na konferenci v Mnichově byla podepsána tzv. Mnichovská dohoda, ve které se jednalo o odstoupení pohraničních území Československé republiky. Zástupci československé vlády tuto dohodu pod nátlakem přijali a tak se uskutečnilo vyhnání Čechů z oblasti Sudet. Došlo tedy k zabrání pohraničí-Sudet- německými vojsky (Čechák, 2004).

Rok 1939 patří k dalším rokům, který je v historii veřejné správy důležitý. V roce 1939 Adolf Hitler oznámil československému prezidentovi Emilu Háchovi, že obsadí české země a tak se připojí k Velkoněmecké říši. Bohužel československý prezident neměl na

vybranou a proto došlo k okupaci Čech a Moravy, kdy na základě tohoto vznikl Protektorát Čechy a Morava (Čechák, 2004).

Adolf Hitler 16. března 1939 stanovil rozsah protektorátního území a ponechával v rukou „vůdce německé říše“. Dále upravoval postavení obyvatel v protektorátu. Tímto nařízením byly prakticky likvidovány všechny demokratické správní orgány. (Čechák, 2004).

Z počátku státní veřejná správa za dob Protektorátu Čechy a Morava se dělila na tzv. Oberlandrat (vrchní zemští radové) a Oberlandraty (úřady). Počet oberlandratů se měnil, nejprve bylo ustanoveno 23 oberlandratů v Čechách a 12 na Moravě. Těmto oberlandratům byli podřízeni okresní hejtmani stojící v čele okresní protektorátní správy i samosprávy. Současně oberlandrat byl nejnižším správním úřadem pro německé státní příslušníky a současně byl kontrolním orgánem vykonávajícím dozor nad okresními a obecními úřady. Od počátku dubna se počty oberlandratů měnily. Z 23 oberlandratů, jako na počátku, se počet snížil na 19. Postupně počet oberlandratů klesal, bylo to zapříčiněno hlavně z důvodu toho, že se část výkonných funkcí stále více přenášela na okresní hejtmanství (Čechák, 2004).

V období 1938- 1939 opět existovala Československá republika a byl ustanoven říšský protektor, jakožto centrální instituce říšské správy. Říšským protektorem se stal Adolf Hitler, který stál v čele Úřadu říšského protektora. Jeho úkolem bylo zastupování všech německých ústředně správních institucí. (Čechák, 2004).

V roce 1945- 1948 se v jednotlivých místech a okresech začaly formovat národní výbory. Národní výbory plnily funkci státní správy a samosprávy. Výkonnými orgány národních výborů byly dosavadní obce, okresní a zemské úřady.

V roce 1948 dle zákona č.280/1948 Sb., o krajském řízení, došlo ke zřízení 19 krajů. Z těchto 19 nově vzniklých krajů bylo 13 v českých zemích a 6 na Slovensku. Na území českých zemí byly zřízeny tyto kraje: Pražská, Českobudějovický, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Hradecký, Pardubický, Jihlavský, Brněnský, Olomoucký, Gottwaldovský a Ostravský. V tomto uvedeném zákonu o krajském řízení je dále ustanovena například působnost krajských národních výborů a také stanovil zásadu, že:

„okresy a obce mohou náležet jen do jednoho kraje“ . (Čechák, 2004)). Na obrázku č. 2 je zobrazen krajské zřízení z roku 1949 do roku 1960.

Obr. č. 2 - Krajské zřízení za dob Československa v letech 1949-1960 na území současné České republiky

Zdroj: Historický Gis.

V roce 1960 proběhla další reforma, která způsobila změnu ve veřejné správě. Reforma zapříčinila slučování krajů, okresů a obcí. Okresy a kraje se svým počtem snížily. V roce 1960 na území bylo 76 okresů. Porovnání okresů v letech 1940- 1960 lze vidět na obrázku č. 3. Tyto nové kraje a okresy byly ustanoveny zákonech č.36/1960 Sb., o územním členění státu. Byl zachován krajský systém, ale došlo ke změně v členění tohoto krajského systému. Tímto zákonem bylo zřízeno 10 krajů: Středočeský, Jihočeský, Západočeský, Severočeský, Východočeský, Jihomoravský, Severomoravský, Západoslovenský, Středoslovenský, Východoslovenský kraj. Území hlavního města Prahy tvořilo samostatnou územní jednotku, která se dělila na deset obvodů. (Čechák, 2004). V roce 1960 došlo opět ke změně v krajích a na území se nacházelo 7 krajů + Praha.

Obr. č. 3 – Okresy v letech 1940-1960 na území současné České republiky

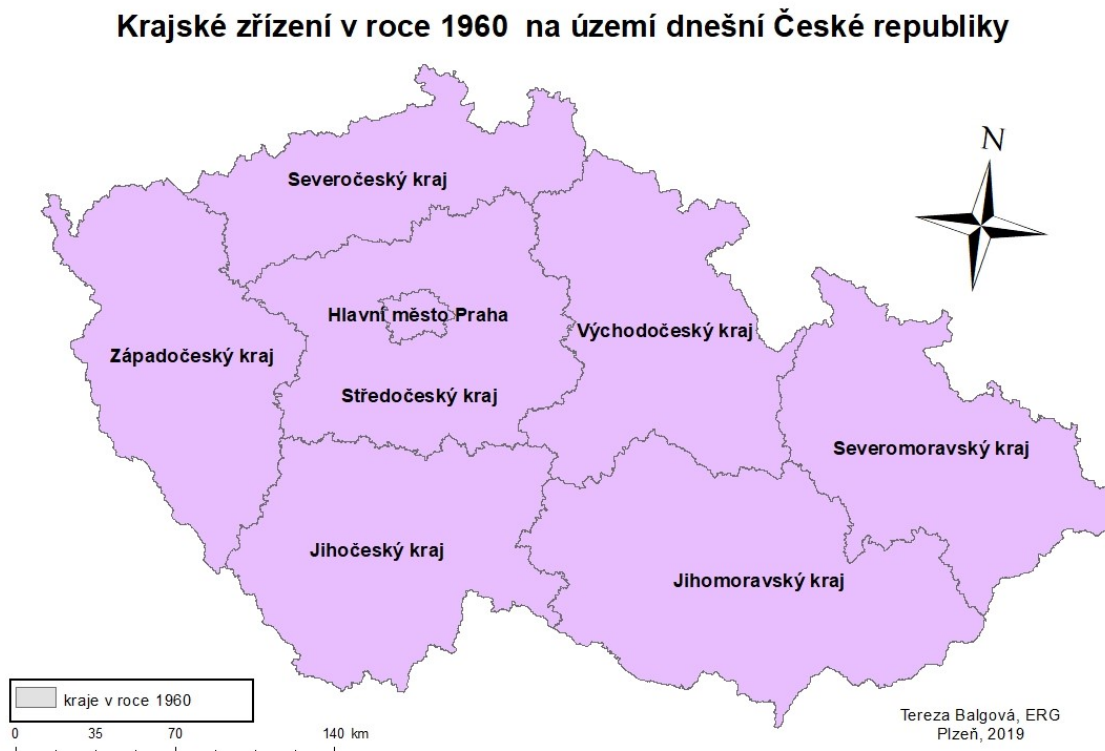
Okresy v letech 1940- 1960 na současném území České republiky

Zdroj: Historický GIS.

Na obrázku č. 3 je znázorněna změna počtu okresů. Lze vidět, jak během let 1940-1960 se počet okresů snižoval. Okresy z roku 1940 se slučovaly a tím vytvořily okresy větší. Na obrázku je i znázorněn okres Jindřichův Hradec v letech 1940 a v letech 1960. V roce 1960 proběhla další reforma, která zapříčinila slučování krajů. Tyto nově vzniklé kraje sloučením jsou zobrazeny na obrázku č. 4.

Obr. č. 4 - Krajské zřízení za dob Československa v letech 1960 na území dnešního území České republiky

Zdroj: Historický GIS.

Kraje, které vznikly sloučením dalších krajů je kraj Západočeský. Tento kraj vznikl sloučením se kraje Plzeňského a kraje Karlovarského. Severočeský kraj vznikl sloučením krajů Ústeckého a Libereckého kraje. Východočeský kraj sloučením kraje Pardubického a kraje Hradeckého apod. Severomoravský kraj vznikl sloučením krajů Olomouckého a Ostravského. Kraj Jihomoravský vznikl sloučením 3 krajů a to krajem Brněnským, Jihlavským a Gottwaldovským krajem. Naopak Praha a kraj Středočeský vznikl rozdělením se kraje Pražského.

Vývoj státní a veřejné správy od roku 1990 byl upraven zákonem České národní rady č. 367/1990 SB., o obcích (obecním zřízení). Došlo i k ukončení činnosti národních

výborů. Činnosti krajských národních výborů i okresních národních výborů převzaly okresní úřady, které byly stanoveny zákonem č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech. (Čechák, 2004).

V roce 2000 bylo ustanoveno a přijato několik zákonů týkajících se samosprávy. Jedním z těchto zákonů byl zákon č.128/ 2000 Sb., týkající se obcí a jejich obecního zřízení. Tento zákon upravoval postavení obcí v samosprávě. Došlo k rozdělení na dva typy obcí- na obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. Dále tento zákon stanovil obce a jejich pravomoci a co obec tvoří- zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad.(Čechák, 2004).

Dalším zákonem byl zákon o krajích, jedná se o zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. V tomto zákoně je definováno postavení krajů a jejich orgány- zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman zastupuje kraj navenek a krajský úřad, který vykonává přenesenou působnost. Bylo zde ustanoveno 14 krajů, které od roku 2000 působí do dnes.(Čechák, 2004). Jedná se tedy o kraje hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královehradecký kraj, Pardubický kraj, Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Zlínský kraj a kraj Moravskoslezský. (Čechák, 2004)

3. METODIKA

V této části práce bude vysvětlena metodika, která bude v bakalářské práci využita.

Analýza vývoje okresu Jindřichův Hradec bude sledována dle stavu území ve zvolených časových horizontech. Konkrétně se bude jednat o roky 1921, 1930, 1955, 1965, 1974, 1982, 1992, 2005, 2013. Budeme využívat především sekundární data ze Statistických lexikonů obcí zpracovaných ze Sčítání lidu v letech 1921, 1930, 1950, 1961, 1970, 1980, 1991, 2001, 2011. Dále využijeme informace o současném obecním uspořádání (2018). Ze Statistických lexikonů obcí využijeme data o výměře území, zastoupení počtu obyvatel a zařazení základních sídelních jednotek do obcí.

Dalším stěžejním zdrojem pro získání dat bude webový portál Českého statistického úřadu. Úkolem Českého statistického úřadu je shromažďování dat v konkrétních oblastech a jejich následné zpracování, které lze později využít ke statistickým účelům.

Hodnocení zařazení území současného okresu Jindřichův Hradec do vyšších správních jednotek bude sledováno od roku 1921 do současnosti. Tento vývoj okresu Jindřichův Hradec bude sledován od nejvyšších administrativně správních jednotek až po ty nejmenší (sídla). Důležitou podkladovou vrstvou pro mapový výstup z programu ArcGIS bude vektorová geografická databáze ArcČR 500. Z ArcČR 500 pro analýzu okresu Jindřichův Hradec je důležitý polygon okresu, jednotlivé polygony obcí a polygonové téma základních sídelních jednotek, z nichž jsme zpracovaly polygonové téma sídel. Za každé období bude vyhodnoceno, do jakých administrativních celků se území současného okresu Jindřichův Hradec řadilo. Při analyzování sídel a jejich změn v obecním uspořádání jsou pro přehlednost a úpravu získaných dat tvořeny mapy a tabulky. Tabulky budou obsahovat jednotlivá sídla a jejich zařazení do obcí vždy ve dvou po sobě následujících obdobích. Tato sídla budou tvořena pomocí použití ortofotomapy a polygonů základních sídelních jednotek. Do jednoho sídla budou přiřazována taková ZSJ, kde ZSJ na sebe navazují zastavěnou částí. Většina městských sídel je tvořena právě z více ZSJ, a proto je důležité vytvořit sídla, neboť při závěrečném vyhodnocení by nám právě tyto ZSJ vycházela jako nejvíce stabilní nebo naopak nestabilní, když vznikly nové části měst. Na základě těchto dat

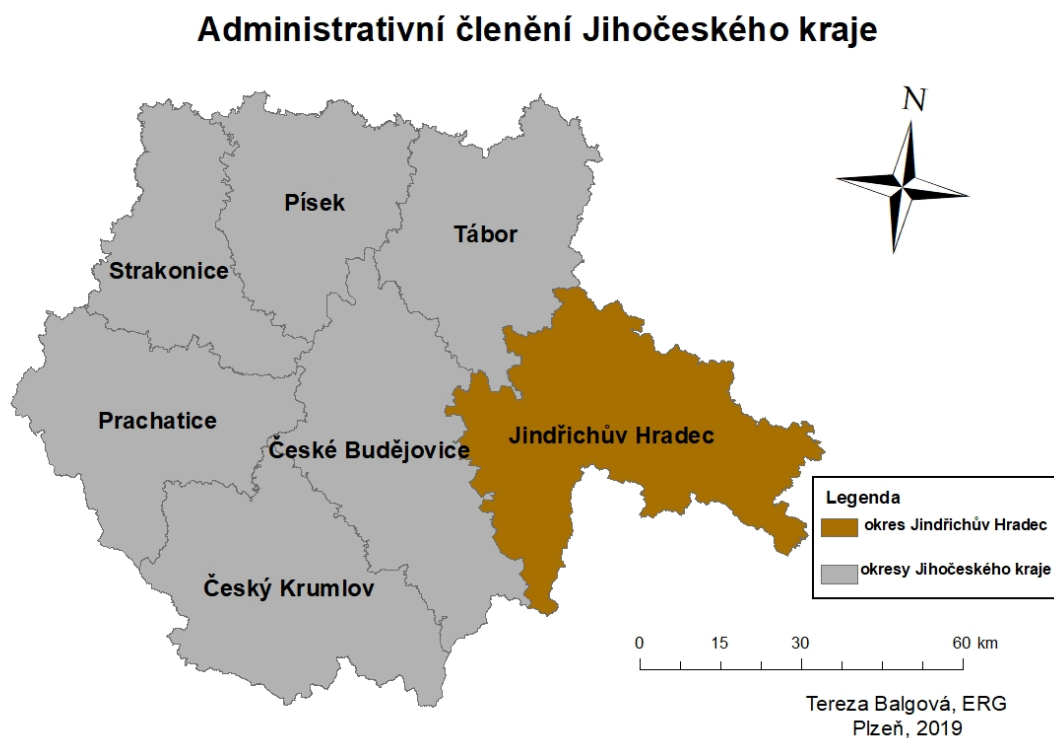
využit program ArcGIS, který bude sloužit pro tvorbu mapových výstupů. Mapové výstupy v programu ArcGIS budou zpracovány pomocí již zmíněných polygonů základních sídelních jednotek, polygonů obcí a polygonů okresů. Tato sídla budou analyzována od roku 1921 do současnosti a to především z hlediska zařazení do obcí nebo naopak oddělení od obcí. Za územní změnu sídel budeme považovat, zda se dané sídlo přiřazovalo v jednotlivých obdobích k obci nebo se naopak od obce oddělovalo. Dále z hlediska sídel a jejich administrativních změn bude zpracován v programu ArcGis kartogram, kde přehledně bude vidět, kolika změnami si sídla v průběhu analyzovaných let prošla. Přílohy ve formě tabulek jsou na přiloženém kompaktním disku.

Na konci práce je využita metoda vyhodnocení dat, ve které je vyhodnocena zpracovaná tabulka sídel, která nám objasní, k jakým změnám v průběhu vybraných let došlo a také kolikrát se dané sídlo v průběhu analyzovaných let měnilo. Vyhodnocení metod bude probíhat formou kartografického znázornění a metodou vysvětlení popisem.

4. ZÁKLADNÍ GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OKRESU JINDŘICHŮV HRADEC

Okres Jindřichův Hradec se nachází v Jihočeském kraji. Jihočeský kraj je svou velikostí řazen mezi druhý největší kraj v České republice. Jihočeský kraj se dále člení na okres Písek, Strakonice, Tábor, Prachatice, České Budějovice, Český Krumlov a na jihovýchodě Jihočeského kraje leží již zmiňovaný okres Jindřichův Hradec. Okres Jindřichův Hradec a jeho poloha v Jihočeském kraji je znázorněna na obrázku č. 5. Z obrázku lze vidět, že sousedními okresy, které se také nachází v Jihočeském kraji, je okres Tábor a okres České Budějovice.

Obr. č. 5 – Znázornění okresu Jindřichův Hradec v Jihočeském kraji

Zdroj: Vlastní zpracování v programu ArcGIS dle dat ArcČR 500

Rozloha okresu je 1944 km². Dle dat ČSÚ (2016) zde žije 91 125 obyvatel. Podrobnější vývoj o počtu obyvatelstva v okrese je znázorněn v tabulce č.1. Hustota okresu je 46,7 obyvatel/ km². Se svoji rozlohou tvoří 2,5% rozlohy státu.

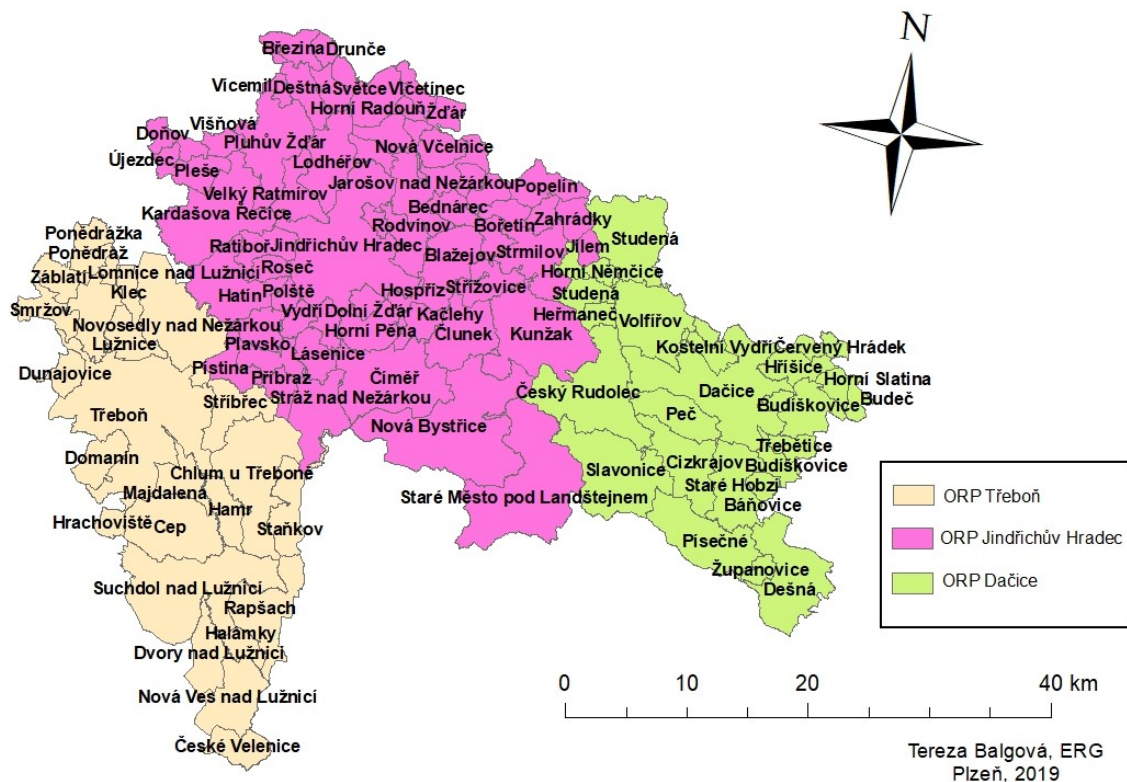
V okrese Jindřichův Hradec je hustota obyvatel poměrně nízká oproti průměrné hustotě celé České republiky, která je 113 obyvatel na km². Hustota okresu Jindřichův Hradec je 46,7 obyvatel na km². (ČSÚ, 2016). V současné době dochází v obcích k poklesu počtu žijícího obyvatelstva. Pokles počtu obyvatel žijících v obcích je způsoben především tím, že obyvatelé se stěhují do větších měst, například do okresního města Jindřichův Hradec. V okrese Jindřichův Hradec se nachází 106 obcí, přičemž v několika obcích žije méně než 200 obyvatel. Mezi takové obce, kde žije méně než 200 obyvatel, patří například obec Bářovice (110 obyvatel), Bednárec (103 obyvatel), Dívčí Kopy (64 obyvatel), Doňov (79 obyvatel), Hadrvova Rosička (51 obyvatel), Drunče (39 obyvatel) apod.

Okresním městem je Jindřichův Hradec, kterým prochází i 15° východní zeměpisné délky. Sousedními okresy jsou okresy Tábor, České Budějovice (tyto dva sousední okresy jsou znázorněny na obrázku č.1), dále okresy Pelhřimov, Jihlava, Třebíč z kraje Vysočina a okres Znojmo z Jihomoravského kraje. Okres Jindřichův Hradec má i státní hranici s Rakouskem. (ČSÚ, 2016)

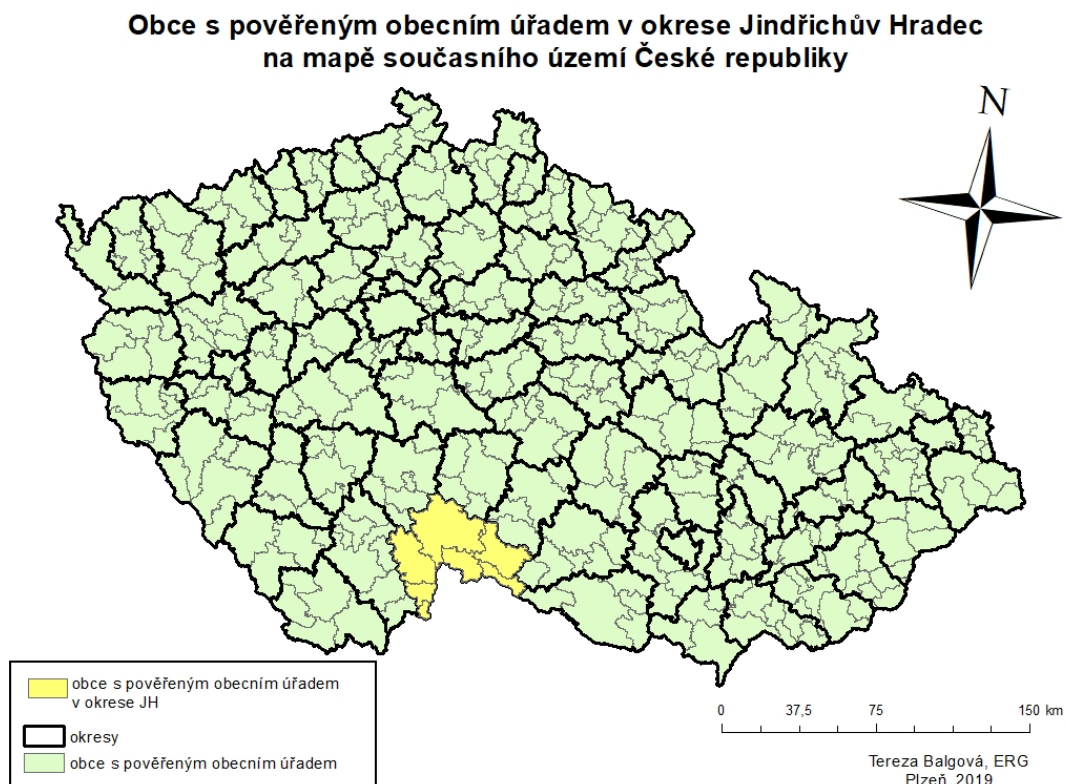
V současné době má okres Jindřichův Hradec tři správní obvody obce s rozšířenou působností (SO ORP), jedná se o SO ORP Třeboň, SO ORP Dačice a SO ORP Jindřichův Hradec. Dále čtyři obce s pověřeným obecním úřadem. Obcemi s pověřeným obecním úřadem jsou obce České Velenice, Nová Bystřice, Slavonie, Suchdol nad Lužnicí. Současný okres Jindřichův Hradec a správní obvody a obce, které se na tomto území nachází, jsou znázorněny na obrázku č. 6. Obce s pověřeným obecním úřadem v okrese Jindřichův Hradec jsou znázorněny na obrázku č. 7.

Obr. č. 6 - Obce s rozšířenou působností v okrese Jindřichův Hradec

Administrativní členění okresu Jindřichův Hradec

Obr. č. 7 - Obce s pověřeným obecním úřadem na mapě současného území České republiky a znázornění obcí s pověřeným obecním úřadem v okrese Jindřichův Hradec

Zdroj: Vlastní zpracování v programu ArcGIS dle dat ArcČR 500

Z ekonomického hlediska na území okresu dominuje primární sektor, jako je zemědělství, lesnictví a rybářství. Zemědělství je na velice dobré úrovni. Dokonce je i na dvojnásobné úrovni oproti krajskému průměru (ČSÚ, 2016). Naopak služby v tomto okrese zaostávají, proto okres Jindřichův Hradec má 2. nejnižší podíl mezi jihočeskými okresy (ČSÚ, 2016)

Okresem prochází důležitý silniční tah, kterým je tah České Budějovice - Jindřichův Hradec - Humpolec (E551). Dalším tahem, který je důležitý, je tah i z Plzně, který vede přes Plzeň- České Budějovice- Jindřichův Hradec- Vídeň (E49). Významnou železniční linií je trať České Budějovice- Veselí nad Lužnicí- Jihlava.

Z hlediska přírodních poměrů podstatnou část území pokrývá Českomoravská vrchovina a Třeboňská pánev. Co se týká geologie okresu Jindřichův Hradec, okres z velké části je pokrýván granodioritem, který je z dob paleozoika, a žuly. Třeboňská pánev je vyplněna sedimenty svrchnokřídového a třetihorního stáří. Třeboňská pánev vznikla během křídý, kdy docházelo k alpinskému vrásnění. Na území Třeboňské pánve se vyskytují metamorfované horniny (pararuly, migmatity) a granitoidy (žuly, granodiority). (Třeboňsko ochrana přírody, 2019). Území není tak bohaté na nerostné suroviny, nachází se zde pouze ložiska šterkopísků, živcových písků (Halámky), žáruvzdorné jíly (Klikov) a bělošedé jíly (Lomnice nad Lužnicí). (Geologické mapy, 2019).

Podnebí je ovlivněno rozsáhlými vodními plochami. Nejteplejší oblastí je oblast Třeboňska. Nejvyšší úhrn srážek má Novobystřická vrchovina a Javořice. Klima v okrese Jindřichův Hradec nijak výrazně nevybočuje ze středoevropského klimatu.

Protéká zde několik řek, mezi ty nejznámější patří řeka Nežárka a Lužnice. Řeka Nežárka vzniká soutokem řek Kamenice a Žirovnice. Protéka okresním městem Jindřichův Hradec, obcí Lásenice, Stráží nad Nežárkou, poté ústí do řeky Lužnice. (ČSÚ, 2016)

Významnou oblastí, která nesmí být opomenuta, je rybníkářská oblast Třeboňsko. Rybníkářská oblast Třeboňsko je zapsána i jako Chráněná krajinná oblast. Rybníky na Třeboňsku mají počátky v dávné minulosti, první rybníky jsou zde od 13. století. Mezi nejznámější rybníky v této oblasti jsou rybníky Svět a Rožmberk. Rybník Rožmberk se řadí se svou rozlohou (647 ha) mezi největší rybníky na Třeboňsku a je přezdíván jako „*jihocheské moře*“. Oba tyto rybníky nechal vybudovat proslulý rybníkář Jakub Krčín v 16. století.

Cestovní ruch okresu Jindřichův Hradec je velice pestrý. Pro historickou hodnotu byla vyhlášena jádra měst Jindřichův Hradec, Třeboň a Slavonice za Městskou památkovou rezervaci.(ČSÚ, 2016) . Dalším lákadlem je přírodní potenciál a lázeňství, které se nejvíce koncentruje v oblasti Třeboňska.

Ve městě Jindřichův Hradec se nachází renesanční hrad a zámek, který je díky své velikosti řazen na třetí místo v celé České republice. Dále se ve městě nachází například

kostel Nanebevzetí Panny Marie a sloup Nejsvětější trojice. Ze zajímavostí se zde nachází mechanický betlém zvaný Krýzovy jesličky. Jedná se o jeden z největších mechanických betlémů v České republice. Další atraktivitou cestovního ruchu je zámek Červená Lhota, který se nachází na severu Jindřichohradecka. Už název zámku říká, že se jedná o zámek do červena zbarvený.

Na území okresu Jindřichův Hradec se rozkládá oblast, která se nazývá Česká Kanada. Tato oblast leží mezi obcemi Nová Bystřice, Slavonice a Kunžak. Jedná se o oblast, která je velkým lákadlem pro cestovní ruch, protože tato oblast oplývá krásnou krajinou. Územím Česká Kanada prochází hranice Čechy- Morava. (Česká Kanada, 2011).

5. ADMINISTRATIVNĚ SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ ÚZEMÍ SOUČASNÉHO OKRESU JINDŘICHŮV HRADEC (OD ROKU 1921 DO ROKU 2018)

V této kapitole bude analyzován současný okres Jindřichův Hradec. Bude tady analyzováno, do jakých vyšších administrativních jednotek toto území patřilo. Tento vývoj bude sledován od roku 1921 do roku 2018.

Okres Jindřichův Hradec si od roku 1921 prošel velkými změnami. Tyto změny byly způsobeny především historickými událostmi, které toto území ovlivňovaly. Jedná se zejména o události spojené s poválečným obdobím po 1. světové válce, doba druhé světové války- Protektorát Čechy a Morava, doba poválečného období po 2. světové válce, rozpadu Československa a vznik samostatné České republiky.

Na obrázku č.4. je vidět, jak okres měnil svou velikost od roku 1921 do současnosti. Změny velikosti okresu i změnu počtu obyvatel způsobilo připojení se obcí a základních sídelních jednotek k tomuto okresu. Vývoj počtu obyvatel od roku 1921 do současnosti je znázorněn v tabulce č.2.

Tab. č. 2 - Vývoj počtu obyvatel

	Vývoj počtu obyvatel v okrese Jindřichův Hradec								
	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyv.	125161	119639	91994	91494	89521	93657	93048	92887	90604

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

Z tabulky č. 2 je patrné, jak se měnil počet obyvatel. Velký úbytek obyvatel žijící v okrese je mezi lety 1930 a 1950. Je to zapříčiněno především 2. světovou válkou, která způsobila právě tento úbytek. Velký úbytek obyvatel byl způsoben především odsunem německého obyvatelstva z pohraničí a také odchodem českého obyvatelstva v roce 1938 z území dnešní České republiky. Velká část obyvatel právě toto období nepřežila a také především velký úbytek obyvatelstva byl zapříčiněn odsunem německého obyvatelstva z pohraničí. Největší odsun obyvatelstva byl zaznamenán právě na přelomu květen- červen v roce 1945, tedy pár týdnů po skončení 2. světové války.

Po vzniku Československé republiky, v roce 1918, se území České republiky členilo na Čechy, Moravu a Slezsko. Převážná část okresu Jindřichův Hradec se rozprostírala na území Čech, ale oblast Dačicka patřila na Moravu.

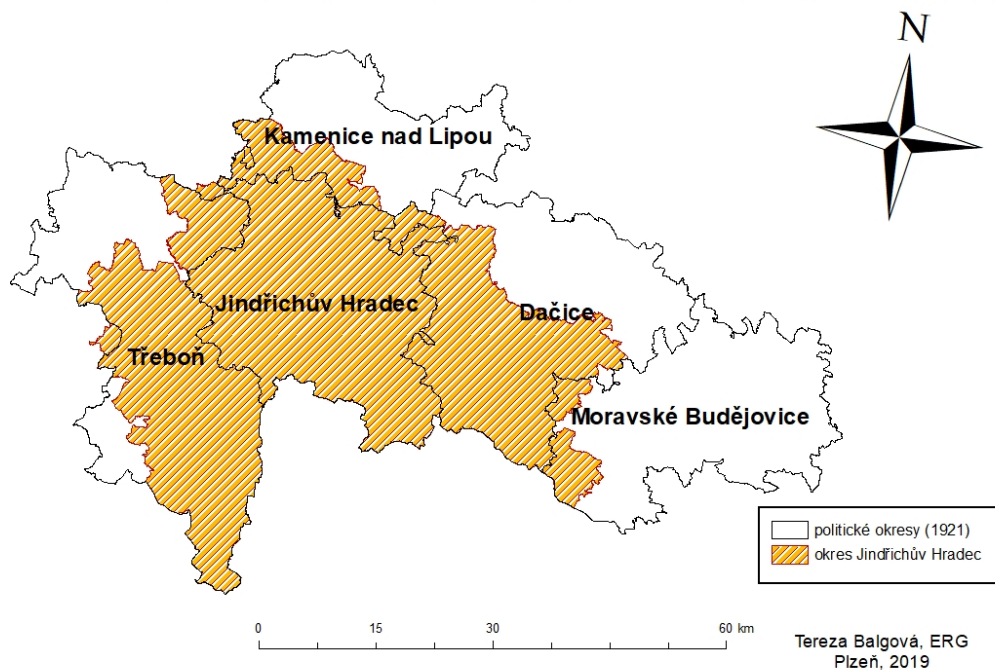
Administrativní členění Československé republiky lze vidět na obrázku č. 7. Okres hraničil s územím Moravy. V tomto roce, tedy v roce 1918, se administrativní správa dělila na župy, toto administrativní členění v Čechách nebylo realizováno. Mimo to se administrativní správa dělila na okresy soudní a okresy politické. (Atlas Československých dějin, 1965)

Okres Jindřichův Hradec se řadil do politického okresu Jindřichův Hradec, kde se dále nacházely i okresy soudní. Soudní okresy, které se na tomto území rozkládaly byl soudní okres Nová Bystřice a soudní okres Jindřichův Hradec.

Na obrázku č.8 je znázorněno postavení současného okresu Jindřichův Hradec v politických okresech.

Obr. č. 8 - Území současného okresu Jindřichův Hradec a jeho postavení v politických okresech v roce 1921

Území současného okresu Jindřichův Hradec a politické okresy v roce 1921

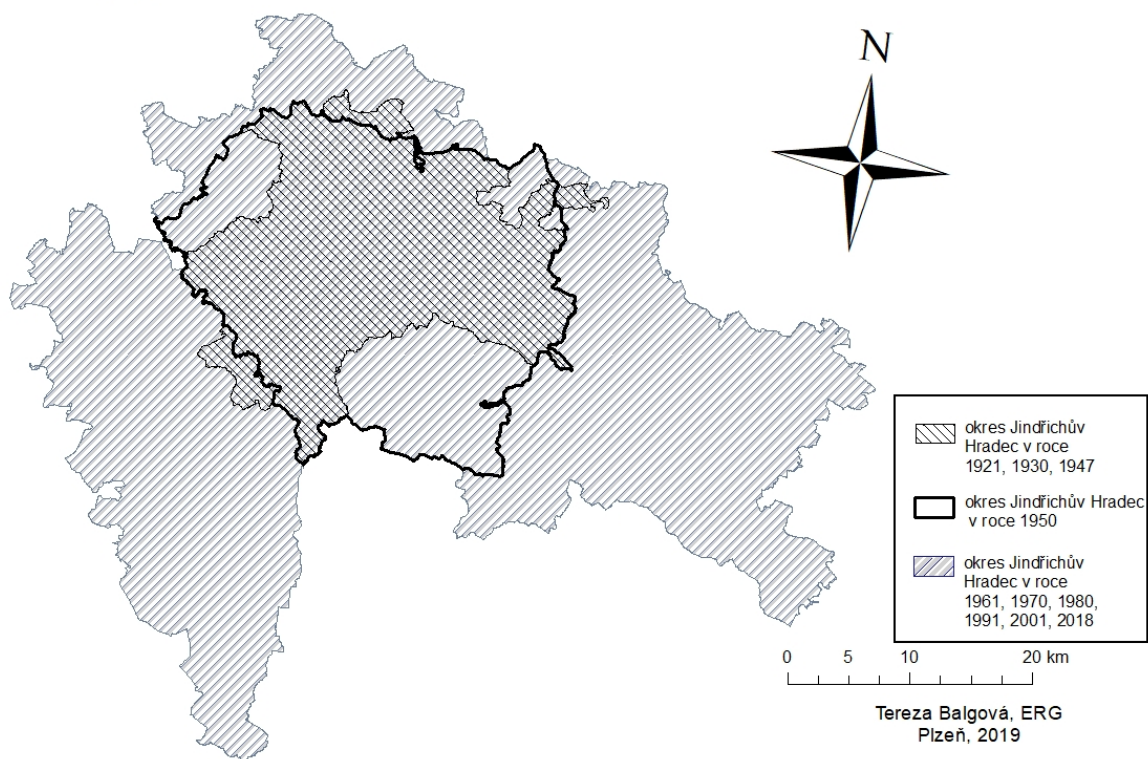
Zdroj: Vlastní zpracování v programu ArcGIS dle dat Historického Gisu a ArcČR 500.

Z obrázku č. 8 je patrné, že se v roce 1921 do území současného okresu Jindřichův Hradec zasahovaly 4 politické soudní okresy. Jedná se o politický okres Třeboň, Kamenice nad Lipou, Dačice a Moravské Budějovice. Soudní okresy se od roku 1850- 1948 často měnily. Zpočátku na území současného okresu Jindřichův Hradec zasahovaly 4 soudní okresy- Nová Bystřice, Jindřichův Hradec, Lomnice nad Lužnicí a Třeboň. Od roku 1868- 1938 se zde nacházely pouze dva soudní okresy, kterými byl soudní okres Nová Bystřice a soudní okres Jindřichův Hradec. Přičemž v soudním okrese Jindřichův Hradec došlo k několika dalším změnám. K obcí Dolní Lhota byla při úpravě hranic připojena část území od rakouské obce Rottal a Německý Malíkov byl rozdělen na Novou Ves a Německý Malíkov. (Statistický lexikon obcí v republice Československé 1921).

Rozloha politického okresu Jindřichův Hradec v roce 1921 byla 504,15 km², přičemž od té doby se okres proměňoval jak v počtu obyvatel, v obecním zařazením, tak právě i svou rozlohou. V roce 1921 se na území okresu nacházelo 236 obcí, které se v průběhu let měnily. Okresní město Jindřichův Hradec se dále dělilo na Jindřichův Hradec, Nové Město, Nežárecké Předměstí a Václavské předměstí. (Statistický lexikon obcí v republice Československé 1921).

Obr. č. 9 - Porovnání okresu Jindřichův Hradec od roku 1921 do současnosti

Vývoj okresu Jindřichův Hradec od roku 1921 do roku 2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS a ArcČR 500

Dle obrázku č. 9 lze vidět, jak okres Jindřichův Hradec měnil v průběhu zkoumaných let svoji velikost. Rok 1921, 1930 a 1947 zůstal beze změny. Změny začaly probíhat až od roku 1950, kdy okres postupně měnil svou velikost a docházelo ke zvětšení území. Rapidní zvětšení území došlo v roce 1961, kdy okres změnil svou velikost téměř 3x. Tato velikost území okresu Jindřichův Hradec zůstala od tohoto roku až do současnosti.

V období roku 1930 se veřejná správa členila na okresy politické a okresy soudní. Území současného okresu Jindřichův Hradec se rozkládalo na politické okresy Jindřichův Hradec, Třeboň, Kamenice nad Lipou, Dačice a Moravské Budějovice. V politickém okresu Jindřichův Hradec se zároveň rozkládaly dva soudní okresy, soudní okres Nová Bystrice a soudní okres Jindřichův Hradec. Jak již bylo zmíněno. V politickém okrese Dačice byl na území současného okresu Jindřichův Hradec soudní okres Slavonice a část soudního okresu Telč, v politickém okrese Moravské Budějovice soudní okres Jemnice, v politickém okrese Třeboň soudní okres Lomnice nad Lužnicí a v politickém okrese Kamenice nad Lipou soudní okres soudní okres Počátky.

V době mnichovského diktátu v roce 1938 se území výrazně proměnilo, hlavně z důvodů obsazení pohraničí německou národností a. Okres Jindřichův Hradec mnichovským diktátem byl zasažen. Část území připadala Říši NiederDonau. Konkrétněji území okresu Jindřichův Hradec spadalo pod správní jednotku Niederdonau. Jindřichův Hradec a část která byla zasažena mnichovským diktátem, je zobrazena na obrázku č. 10.

Obr. č. 10 - Území České republiky a území Jindřichova Hradce za dob Protektorátu Čechy a Morava

Zdroj: Atlas Československých dějin (1965)

Za období Protektorátu se veřejná správa členila na tzv. Oberlandrat (vrchní zemští radové) a Oberlandraty (úřady) (Čechák, 2004). Okres Jindřichův Hradec v tomto období spadl tedy pod Čechy, pod Oberlandrat České Budějovice. Politická část okresu Jindřichův Hradec byl začleněna k nově řízenému politickému okresu Telč (Čechák, 2004).

V roce 1948 bylo zavedeno další územní členění a bylo zavedeno nových 19 krajů. Okres Jindřichův Hradec v této době spadl pod kraj Českobudějovický, jak lze vidět z obrázku č.11. Lze z tohoto obrázku vidět, že oblast Dačicka i v roce 1949 stále spadala pod jiný kraj, než Českobudějovický. Oblast Dačicka patřila do kraje Jihlavského.

Po 2. světové válce došlo k vysídlení německého obyvatelstva, které obývalo území zejména v jižní až jihovýchodní části současného okresu Jindřichův Hradec. (Chromý, 2003). V roce 1949 bylo zavedeno další územní členění a bylo zavedeno nových 19 krajů.

Okres Jindřichův Hradec v této době spadl pod kraj Českobudějovický, jak lze vidět z obrázku č.11. Lze z tohoto obrázku vidět, že oblast Dačicka i v roce 1949 stále spadala pod jiný kraj, než Českobudějovický. Oblast Dačicka patřila do kraje Jihlavského.

Po reformě z roku 1960, kdy docházelo ke slučování krajů a okresů se na území Okres Jindřichův Hradec se tedy od roku 1960 řadil pod kraj Jihočeský, tedy spadl do takového kraje, který je na dnešním území České republiky. V roce 1960 se k okresu Jindřichův Hradec připojila oblast Dačicka a tím došlo i ke zvětšení rozlohy okresu Jindřichův Hradec.

V roce 2000 byly ustanoveny nové kraje, tedy takové kraje, které se na území České republiky nachází i v současnosti. Od roku 2000 okres Jindřichův Hradec neměnil své administrativní zařazení a od tohoto roku se okres Jindřichův Hradec řadí do Jihočeského kraje na území České republiky.

6. ZMĚNY V SÍDLECH A V OBECNÍM USPOŘÁDÁNÍ OD ROKU 1921 DO SOUČASNOSTI

V této části bakalářské práce budou hodnoceny změny v administrativně správním uspořádání obcí a zařazení sídel do obcí. Za změnu se bere v potaz pouze to, zda se sídla připojovala k jiné obci nebo se naopak sídla v průběhu analyzovaných let oddělovala. Změny sídel a jejich zařazení či oddělení od obcí budou znázorněny přehledně v tabulkách a v mapových výstupech. Díky tomuto analyzování zjistíme, ve kterých letech docházelo nejvíce ke změnám v zařazení sídel do obcí či oddělení se od obce. Součástí této kapitoly také bude na závěr vyhodnoceno, kolika změnami si procházela jednotlivá sídla od roku 1921 do současnosti.

6.1. Sídla a obce v roce 1921

V roce 1921 se na území dnešního okresu Jindřichův Hradec nacházelo celkem 236 obcí. Přičemž se zde nacházely i obce, které postupně v průběhu let zanikly úplně nebo se staly součástí jiných obcí jako sídla. V roce 1921 se na území okresu Jindřichův Hradec nacházelo 272 sídel.

Převážná většina sídel tvořila současně obec, tedy většina obcí se skládala pouze z jednoho sídla, konkrétně se jedná o 210 obcí. Výjimkou byly obce Březina, Dolní Žďár, Drunče, Hatín, Jižná, Klikov, Lásenice, Leština, Lhota, Mosty, Nová Ves nad Lužnicí, Podlesí, Pomezí, Příbraz, Slavonice, Staré Hobzí, Vlčice, Žďár. Tyto obce se skládaly ze dvou sídel. Ze tří sídel se skládaly obce Hostějeves, Jarošov nad Nežárkou, Stará Hlína a Staré Hobzí. Pouze tři obce se skládaly ze čtyř sídel, a to obce Dačice, Kuní a Nová Bystřice. V průběhu analyzovaných let tyto obce a sídla měnila svá obecní zařazení a díky tomu u některých obcí došlo ke zvětšení katastrálního území či naopak ke zmenšení katastrálního území. Podrobnější přehled všech sídel a jejich zařazení do obcí je zobrazen v příloze A.

V tomto roce největší obcí byla obec Hatín, jejíž katastrální výměra činila 28,11 km² a měla 429 obyvatel.

Některá sídla v průběhu let měnila také svůj název. Tuto změnu lze vidět u sídla Vyšpachy, Žišpachy, Rabštejn, Německý Malíkov a Německá Olešná. Tato sídla se od roku 1921 do roku 1950 nazývala právě takto a od roku 1965 sídla změnila název. Sídlo Vyšpachy v roce 1965 přejalo název Bílá, sídlo Žišpachy přejalo název Blato, sídlo Rabštejn od roku 1965 vystupuje pod názvem Borová, sídlo Německá Olešná změnilo svůj název na Česká Olešná a sídlo Německý Malíkov později přejalo název Malíkov nad Nežárkou.

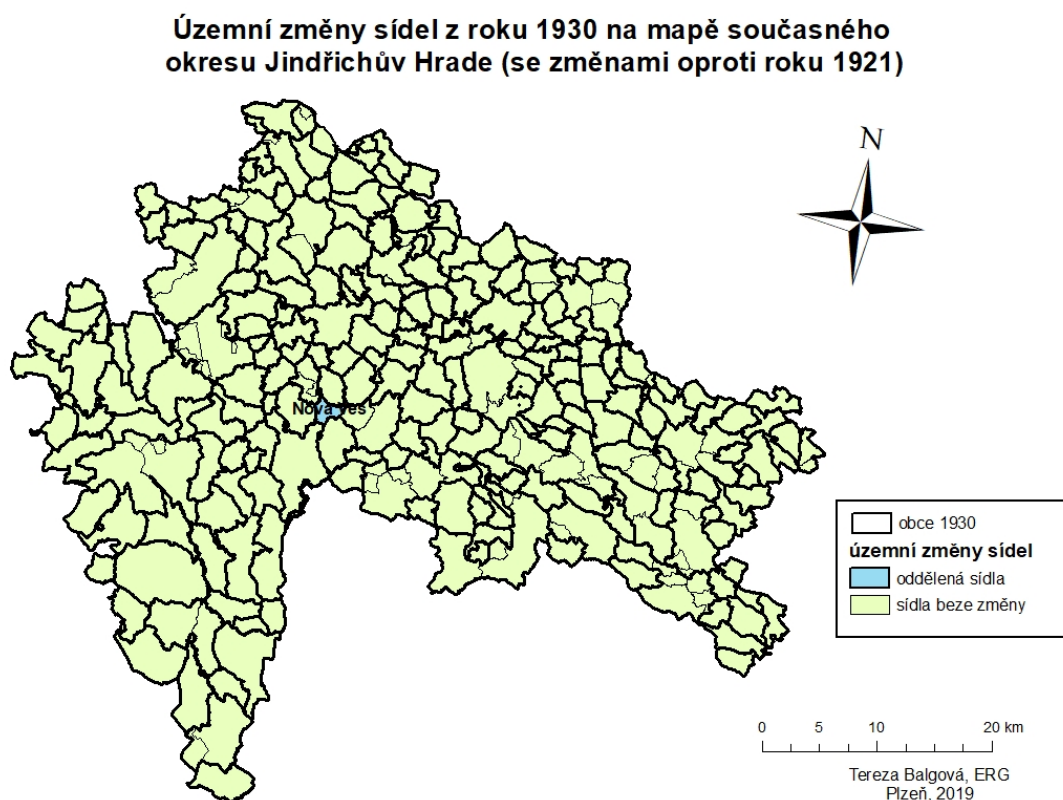
6.2. Sídla a obce v roce 1930

Oproti předchozímu zkoumanému roku 1921 v okrese Jindřichův Hradec proběhla pouze jedna výrazná změna v administrativně správním uspořádání obcí. Počet obcí v tomto roce byl 237, tedy oproti předchozímu roku se počet obcí změnil o jednu obec. Ta obec, o kterou se počet obcí v tomto období zvýšil, byla obec Nová Ves. Nově vzniklá obec Nová Ves v roce 1921 byla součástí obce Německý Malíkov. V roce 1930 sídlo Nová Ves změnilo své zařazení a ze sídla Nová ves se stala samostatná obec. Nově vzniklá obec se skládala z jednoho sídla. Došlo tedy ke zmenšení obce Německý Malíkov na úkor nově vzniklé obce. Obec Německý Malíkov v roce 1921 měla rozlohu 9,62 km² a po oddělení obce se rozloha snížila na 5,90 km². Nově vzniklá obec měla v roce 1930 rozlohu 3,72 km². Tato vzniklá obec a zároveň oddělené sídlo od obce Německý Malíkov, je znázorněna na obrázku č.12. U ostatních sídel ve změnách v zařazení na území okresu Jindřichův Hradec nedocházelo. Počet sídel se tedy oproti předchozímu zkoumanému roku nezměnil. V tomto období, stejně jako v předchozím, bylo 272 sídel. Na obrázku č. 11 je zároveň znázorněno to, jak vypadaly obce z roku 1930 na území současného okresu Jindřichův Hradec. Dále při úpravách státních hranic k obci Dolní Lhota byla k obci připojena část území od rakouské obce Rottal. (Statistický lexikon obcí, Čechy 1930).

Stejně jako v předchozím analyzovaném roce převážná část, přesněji 211 obcí, se skládalo z jednoho sídla. Ze dvou sídel se skládalo celkem 17 obcí, ze tří sídel se skládaly 4 obce a ze čtyř sídel se skládaly 3 obce. Podrobnější přehled o obcích a jejich počtu sídel je

znázorněn v příloze B. Největší obcí i nadále zůstala obec Hatín, která v tomto období měla rozlohu 28,11 km².

Obr. č. 11 – Územní změny sídel v roce 1930

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS, ArcČr 500 a Statistického lexikonů obcí v republice Československé 1921, Statistického lexikonu obcí v republice Československé 1930.

6.3. Sídla a obce v roce 1955

V roce 1955 v okrese Jindřichův Hradec v obecním uspořádání docházelo k menším změnám. Některé obce zanikly tím, že se staly sídly jiných obcí. Tím tedy došlo ke změně katastrálních hranic jednotlivých obcí. Na současném území okresu Jindřichův Hradec se v roce 1955 nacházelo 230 obcí a 268 sídel. Oproti předchozímu analyzovanému roku došlo tedy k mírnému poklesu počtu obcí i sídel. Obce, o které se tento počet snížil byly obce Kuní, Dobrotín, Konrac, Romava, Vitíněves, Smrčná a obec Staré Hutě. Od

roku 1955 se obce Kuní, Konrac, Romava, a Staré Hutě v Historickém lexikonu neuvádí ani jako sídlo, ale staly se součástí jiných obcí. Obec Kuní, Romava a Staré Hutě jsou součástí obce Staré město pod Landštejnem a obec Konrac je součástí obce Nová Bystřice. Obec Kuní se v předchozích letech skládala ze čtyř sídel a všechna tato sídla spolu s obcí už se v Historických lexikonech neobjevují, zanikla po vysídlení německého obyvatelstva. Stejně tak došlo k tomu, že sídlo Hutě u Příbraz už se od tohoto roku v Historických lexikonech neuvádí.

Došlo i k tomu, že některá sídla v tomto roce v Historickém lexikonu obcí z roku 1955 uvedena nebyla, ale později se opět objevují. Jedná se o sídlo Smrčná. Toto sídlo se objevuje opět až v roce 1982. Změny v sídlech a jejich zařazeních jsou znázorněny v tabulce č. 3 a na obrázku č. 12.

Celkem 203 obcí se skládalo pouze z jednoho sídla, ze dvou sídel se skládalo celkem 16 obcí, čtyři obce se skládaly ze 3 sídel a dvě obce se skládaly ze 4 sídel. Největší obcí i nadále byla obec Hatín, jejíž rozloha činila 28,11 km². Nejvíce obyvatel ale žilo v obci Jindřichův Hradec.

Tab. č. 3 - Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1955 a v roce 1965

	Sídla	obec 1930	obec 1955
1	Dobrotín	Dobrotín	Staré město pod Landštejnem
2	Landštejn	Pomezí	Staré město pod Landštejnem
3	Vitíněves	Vitíněves	Staré město pod Landštejnem

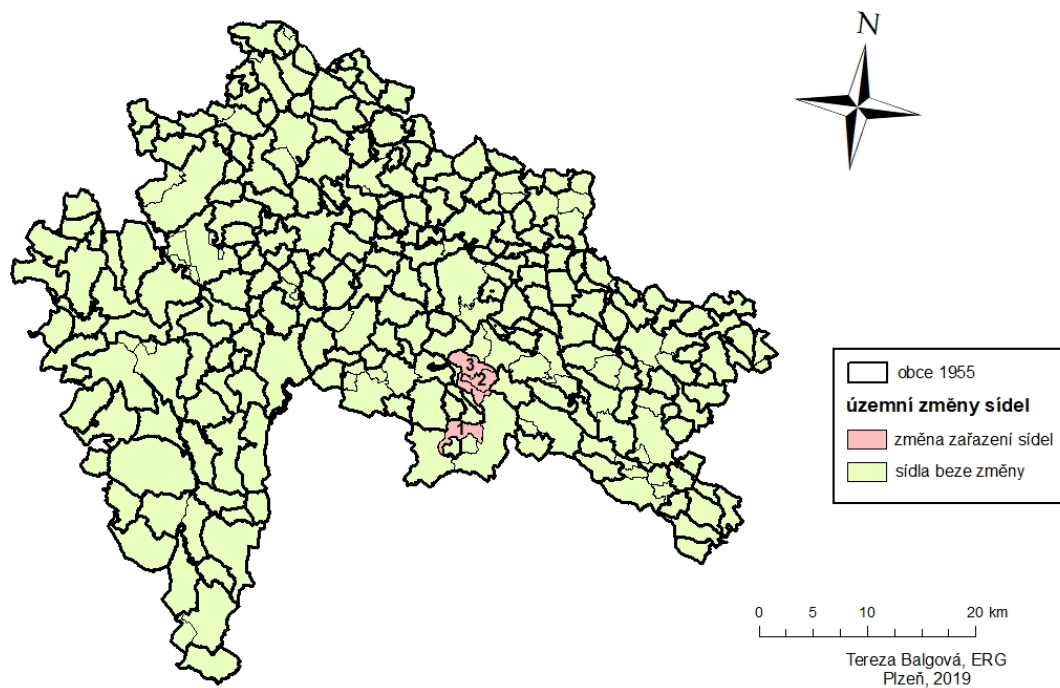
Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistického lexikonu obcí v republice Československé 1930 a Statistické lexikonu obcí ČSSR 1955.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

Z tabulky č. 3 lze vidět, jak jednotlivá sídla měnila svá zařazení. Sídlo Dobrotín působilo do roku 1955 jako samostatná obec a od roku 1955 je součástí obce Staré město pod Landštejnem. Sídlo Landštejn bylo součástí obce Pomezí a od roku 1955 změnilo své zařazení a stalo se součástí obce Staré město pod Landštejnem. Obec Vitíněves v roce 1930 tvořila samostatnou obec, ale od roku 1955 změnila své zařazení a stalo se součástí obce Staré město pod Landštejnem.

Obr. č. 12 – Územní změny sídel v roce 1955

Územní změny sídel z roku 1955 na mapě současného
okresu Jindřichův Hradec (se změnami oproti roku 1930)

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS, ArcČr 500, Statistického lexikonu obcí v republice Československé 1930 a Statistického lexikonu obcí ČSSR 1955.

Na obrázku č. 12 jsou znázorněna sídla a jejich změna v obecním zařazení a také obce, které se na území okresu Jindřichův Hradec v roce 1955 nacházely. Tyto obce jsou znázorněny na mapě současného okresu Jindřichův Hradec.

6.4. Sídla a obce v roce 1965

Rok 1965 se oproti předchozímu zkoumanému roku vyznačuje velkými administrativně správními změnami. Jednotlivá sídla měnila svá zařazení do obcí a díky tomu došlo k poklesu počtu obcí a ke změně jejich katastrálních hranic. Počet obcí v tomto

roce na území okresu Jindřichův Hradec byl 158 a celkem se zde nacházelo 269 sídel. Změna zařazení sídel do obcí je znázorněna v tabulce č. 4 a na obrázku č. 13.

Celkem 99 obcí se skládalo pouze z jednoho sídla, ze dvou sídel se skládalo 26 obcí, ze tří sídel se skládalo 15 obcí a ze čtyř sídel se skládaly pouze dvě obce. Celkem 7 obcí se skládalo v roce 1965 z pěti sídel. Jedna obec, konkrétně obec Nová Včelnice se skládala ze 6 sídel a největší obcí, co se týká počtu sídel, byla obec Staré město pod Landštejnem, která se skládala z 8 sídel. Podrobnější přehled obcí a počet sídel je znázorněn v příloze B.

V tomto roce se na území okresu Jindřichův Hradec objevuje i nové sídlo, jedná se o sídlo Zvůle. Toto sídlo se objevuje jako součást obce Kunžak a je znázorněno na obrázku č.14.

Tab. č. 4- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1955 a v roce 1965

	Sídla	obec 1955	obec 1965		Sídla	obec 1955	obec 1965
1	Artolec	Artolec	Nová Bystřice	19	Horní Radíkov	Horní Radíkov	Radíkov
2	Blato	Žiřpachy	Hůrky	20	Horní Skrýchov	Horní Skrýchov	Rodvínov
3	Borek	Dačice	Borek	21	Horní Žďár	Horní Žďár	Jindřichův Hradec
4	Borová	Rabštejn	Budeč	22	Hradiště	Lhota	Nová Bystřice
5	Budkov	Vlčice	Střížovice	23	Hradištko	Dačice	Chlumec
6	Buk	Buk	Jindřichův Hradec	24	Hrutkov	Hrutkov	Hospřiz
7	Bukovka	Starý Bozděchov	Horní Radouň	25	Jersice	Jersice	Červený Hrádek
8	Dívčí Kopy	Dívčí Kopy	Nová Včelnice	26	Jindřiš	Jindřiš	Rodvínov
9	Dobrá Voda	Dobrá Voda	Čímeř	27	Kačlehy	Kačlehy	Hospřiz
10	Dobrohošť	Dobrohošť	Bílkov	28	Kaproun	Kaproun	Hůrky
11	Dolní Bolíkov	Dolní Bolíkov	Cizkrajov	29	Klášter	Klášter	Albeř
12	Dolní Pěna	Dolní Pěna	Horní Pěna	30	Klenová	Klenová	Hůrky
13	Dvorce	Lásenice	Dolní Lhota	31	Kolence	Kolence	Novosedly nad Nežárkou
14	Dvoreček	Dvoreček	Blažejov	32	Košťálkov	Košťálkov	Staré město pod Landštejnem
15	Frahelž	Frahelž	Lomnice nad Lužnicí	33	Kunějov	Kunějov	Čluněk
16	Hadvova Rosička	Hadvova Rosička	Nová Včelnice	34	Leština	Leština	Strmilov
17	Holešice	Holešice	Cizkrajov	35	Lhota	Lhota	Sedlo
18	Horní Dvorce	Horní Dvorce	Zahrádky	36	Lipnice	Lipnice	Markvarec

	Sídla	obec 1955	obec 1965		Sídla	obec 1955	obec 1965
37	Lipovka	Březina	Lipovka	55	Nová Ves	Nová Ves	Český Rudolec
38	Lomy	Lomy	Člunek	56	Nový Bozděchov	Starý Bozděchov	Horní Radouň
39	Malá rosičká	Žďár	Nová Včelnice	57	Nový Svět	Dolní Radíkov	Radíkov
40	Malíkov nad Nežárkou	Malíkov nad Nežárkou	Horní Pěna	58	Nový Vojířov	Nový Vojířov	Nová Bystřice
41	Malý Ratmírov	Malý Ratmírov	Blažejov	59	Okrouhlá Radouň	Okrouhlá Radouň	Horní Radouň
42	Manešovice	Manešovice	Třebětice	60	Oldřiš	Oldřiš	Blažejov
43	Maříž	Maříž	Slavonice	61	Otín	Otín	Jindřichův Hradec
44	Matějovec	Jarošov nad Nežárkou	Matějovec	62	Podlesí	Podlesí	Staré město pod Landštejnem
45	Matná	Matná	Děbolín	63	Poldovka	Poldovka	Velká Lhota
46	Mláka	Mláka	Novosedly nad Nežárkou	64	Políkno	Políkno	Jindřichův Hradec
47	Mnich	Mnich	Kardašova Řečice	65	Polště	Polště	Hatín
48	Mostečný	Mostečný	Pluhův Žďár	66	Pomezí	Pomezí	Staré město pod Landštejnem
49	Mosty	Mosty	Kunžak	67	Ponědražka	Ponědražka	Ponědraž
50	Mutišov	Mutišov	Slavonice	68	Potočná	Potočná	Čímeř
51	Mutyněves	Mutyněves	Blažejov	69	Prostřední Vydří	Prostřední Vydří	Kostelní Vydří
52	Najdek	Najdek	Lodhéřov	70	Senotín	Senotín	Hůrky
53	Návary	Návary	Veclov	71	Skalka	Podlesí	Staré město pod Landštejnem
54	Nová Olešná	Nová Olešná	Strmilov	72	Smržov	Smržov	Lomnice nad Lužnicí

	Sídla	obec 1955	obec 1965		Sídla	obec 1955	obec 1965
73	Stajka	Stajka	Hatín	82	Višnová	Višnova	Pleše
74	Starý Bozděchov	Starý Bozděchov	Horní Radouň	83	Vlastkovec	Vlastkovec	Slavonice
75	Stoječín	Stoječín	Český Rudolec	84	Vlčetinec	Vlčetinec	Nová Včelnice
76	Suchdol	Leština	Kunžak	85	Vlčice	Vlčice	Střížovice
77	Šach	Šach	Volfířov	86	Záblatí	Záblatí	Ponědraž
78	Terezín	Mosty	Kunžak	87	Záhoří	Záhoří	Pleše
79	Toužín	Toužín	Dačice	88	Žďár	Žďár	Nová Včelnice
80	Újezdec	Újezdec	Pleše	89	Županovice	Županovice	Chvalkovice
81	Velký Jeníkov	Velký Jeníkov	Olšany				

Zdroj: Statistický lexikonu obcí republiky Československé 1955, Statistický lexikon obcí ČSSR 1965.

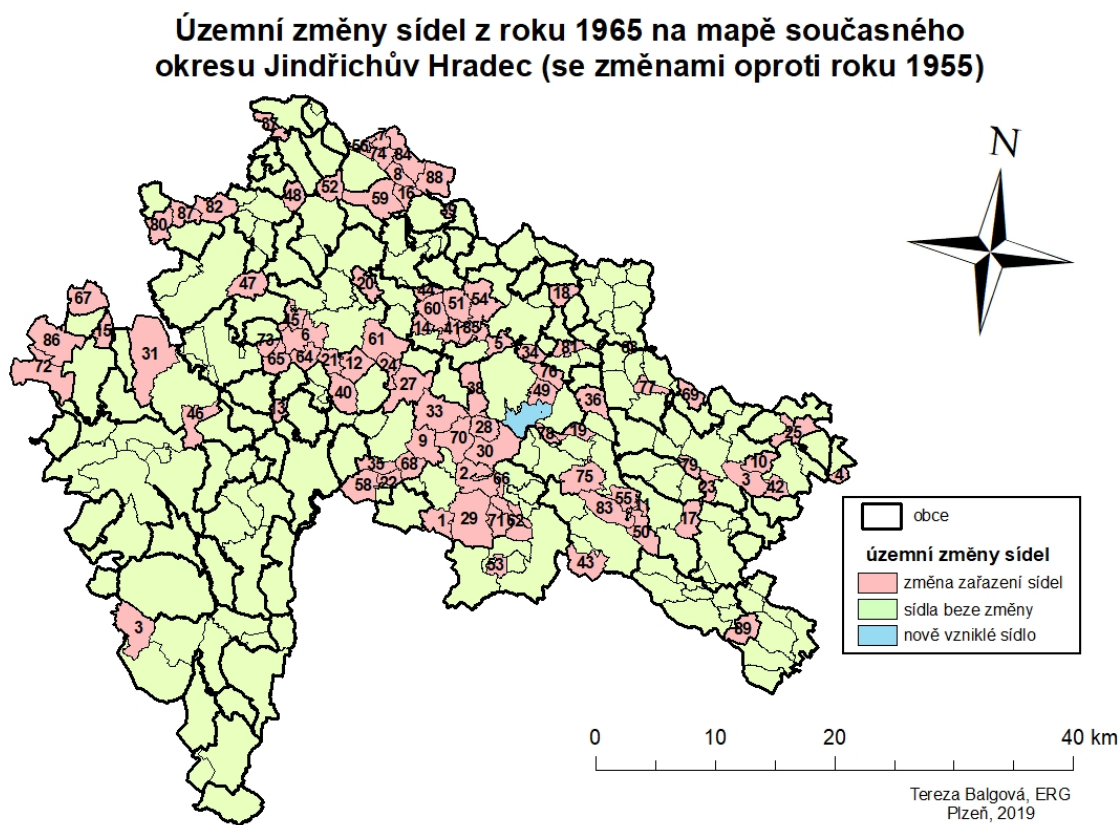
Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

V tabulce č. 4 lze vidět, že celkem 89 sídel v období 1955-1965 změnilo své zařazení. Například k obci Jindřichův Hradec se připojily obce Buk, Otín, Políkno a Horní Žďár a tím tedy došlo ke zvětšení obce Jindřichův Hradec na úkor zaniknutí těchto samostatných obcí. Rozloha okresu Jindřichův Hradec v roce 1955 byla 16,22 km² a po připojení sídel se rozloha obce Jindřichův Hradec zvětšila na 30,10 km². Pod obec Kunžak se připojilo sídlo Suchdol, Mosty a Terezín. Sídla Mosty a Terezín se v předchozím zkoumaném roce řadily pod obec Mosty. Obec Mosty v tomto roce zanikla a stala se právě součástí obce Kunžak, jakožto sídlo. Kunžak v předchozím zkoumaném období měl rozlohu 20,56 km² a po připojení sídel se rozloha obce zvětšila na 36,76 km². Další změna proběhla například u sídel Vlčice a Budkov, tato sídla v roce 1955 spadala pod obec Vlčice. Z této obce se v roce 1965 stalo sídlo a tím došlo i k tomu, že sídla Vlčice a Budkov změnila svá obecní zařazení a od tohoto roku se sídla řadí pod obec Střížovice. Střížovice díky tomuto připojení dosáhla rozlohy 12,35 km². I u obce Blažejov došlo ke zvětšení katastrálního území. V roce 1955 obec Blažejov měla rozlohu 3,68 km² a v roce 1965 obec dosáhla rozlohy 19,86 km². K této obci se připojily obce Mutyněves, Oldřiš, Dvoreček a

Malý Ratmírov, v předchozím zkoumaném roce tyto obce působily jako samostatné obce. Další změny a podrobnější zpracování sídel, vznik nových sídel a obecního zařazení je znázorněno v příloze A. Ta sídla, ve kterých docházelo v období 1955- 1965 k připojení se k jiné obci, jsou znázorněna na obrázku č. 13.

Největší obcí v tomto roce nebyla obec Jindřichův Hradec, ale své prvenství co se týká rozlohy, získala obec Kardašova Řečice s rozlohou 45, 81 km². Nejlidnatější obcí zůstala jako v předchozím zkoumaném roce Jindřichův Hradec s počtem 10701 obyvatel.

Obr. č. 13 - Územní změny sídel v roce 1965

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS, ArcČr 500 ,Statistický lexikonu obcí v republice Československé 1930 a Statistický lexikonu obcí ČSSR 1955.

Na obrázku č. 14 lze vidět změny v zařazení sídel. Celkem 89 sídel v průběhu let 1955-1965 změnilo své zařazení. Sídla se tedy stala součástí jiných obcí, než tomu tak bylo v předchozím zkoumaném roce, tedy v roce 1955. Na obrázku jsou i zaznamenány obce, které zde se v tomto období nacházely a ke kterým obcím se sídla ve zkoumaném období zařadila. Mimo to je zde vidět i nově vzniklé sídlo Zvůle.

6.5. Sídla a obce v roce 1974

V roce 1974 oproti předešlému zkoumanému roku došlo k menším administrativním změnám v okrese Jindřichův Hradec. Nacházelo se zde 152 obcí a 269 sídel. Oproti předchozímu analyzovanému roku došlo k poklesu obcí. Počet sídel se v roce 1974 nezměnil oproti předchozímu analyzovanému roku.

Celkem 88 obcí se skládalo v roce 1974 pouze z jednoho sídla, ze dvou sídel se skládalo 26 obcí, 17 obcí se skládalo ze 3 sídel, 2 obce se skládaly ze čtyř sídel, 7 obcí se skládalo z pěti sídel. Obce Nová Včelnice a Nová Bystřice se skládaly ze 6 sídel a obec Staré město pod Landštejnem se skládalo ze 13 sídel. Tedy obec Staré město pod Landštejnem, stejně jako v předchozím roce, mělo nejvíce sídel ze všech obcí.

V tomto roce došlo u 9 sídel ke změně zařazení oproti předchozímu analyzovanému roku. Jedná se o sídla Dančovice, Doňov, Hostkovice, Lužnice, Návary, Plačovice, Plasná, Pohoří a Skalka. Právě tato sídla v předchozím roce působila jako samostatné obce a díky zařazení se k jiným obcím došlo k poklesu počtu obcí. Výjimku tvoří sídlo Návary, která v předchozím roce nebylo samostatnou obcí, pouze změnilo zařazení. Změna zařazení sídel do obcí je znázorněna v tabulce č. 5 a na obrázku č. 14.

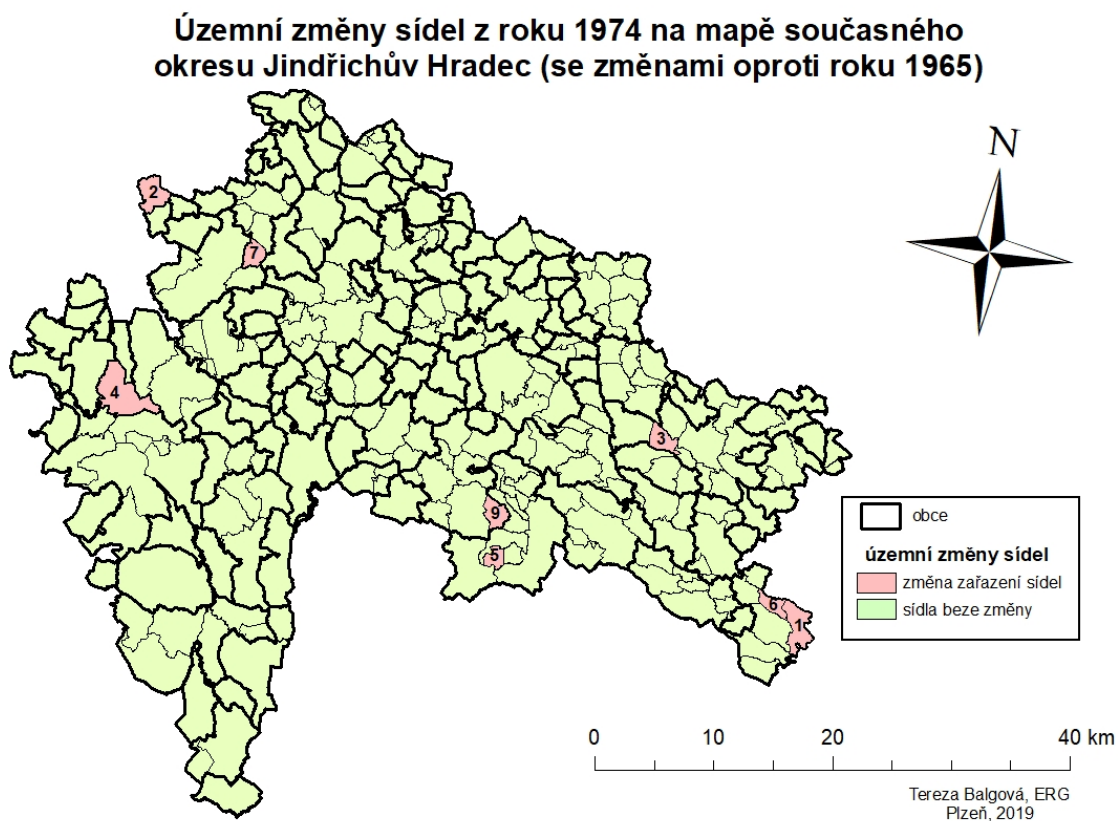
Tab. č. 5- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1965 a v roce 1974

	Sídla	obec 1965	obec 1974
1	Dančovice	Dančovice	Dešná
2	Doňov	Doňov	Pleše
3	Hostkovice	Hostkovice	Dolní Němčice
4	Lužnice	Lužnice	Lomnice nad Lužnicí
5	Návary	Veclov	Staré město pod Landštejnem
6	Plačovice	Plačovice	Dešná
7	Plasná	Plasná	Klenov
8	Pohoří	Pohoří	Klenov
9	Skalka	Staré město pod Landštejnem	Albeř

Zdroj: Statistický lexikon obcí ČSSR 1965, Statistický lexikon obcí ČSSR 1974.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

Obr. č. 14 – Územní změny sídel v roce 1974

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS, ArcČr 500, Statistický lexikon obcí ČSSR 1965 a Statistický lexikonu obcí ČSSR 1974

Na obrázku č.15 lze vidět změny v zařazení sídel do obcí. Dále jsou zde vidět obce, které se v roce 1974 na území současného okresu Jindřichův Hradec nacházely. Největší obcí v tomto roce se stala obec Kardašova Řečice, jejíž rozloha činila 45,81 km² a 2185 obyvatel. Oproti předchozímu analyzovanému roku počet obyvatel v obci Kardašova Řečice klesl o zhruba 300 obyvatel. Nejmenší obcí byla obec Velký Ratmírov s rozlohou 2,57 km².

6.6. Sídla a obce v roce 1982

Rok 1982 byl v historii administrativně správního členění obcí velice významný. V období 1974-1982 došlo ke spoustě slučování sídel a obcí. Některé obce se tedy zařadily jako sídla pod již stávající obce a některá sídla se zařazovala pod obce jiné. V tomto roce se na území okresu Jindřichův Hradec nacházelo celkem 48 obcí a 270 sídel.

Právě díky slučování sídel v roce 1982 došlo k tomu, že se jednotlivé obce skládaly spíše ze dvou a více sídel, pouze 5 obcí se skládalo z jednoho sídla. Ze dvou sídel se skládaly 4 obce, 11 obcí se skládalo ze tří sídel, 5 obcí ze čtyř sídel, 2 obce se skládaly z 5 sídel, 10 obcí se skládalo z 6 sídel, 3 obce se skládaly ze 7 sídel, 4 obce z 8 sídel, 2 obce z 9 sídel. Dále se z 11 sídel skládaly 3 obce a z 12 sídel se skládala také 1 obce. Nejvíce sídel v tomto roce dosáhla obec Dačice a Staré město pod Landštejnem, které se skládaly ze 13 sídel. Podrobnější zpracování počtu sídel u jednotlivých obcí je znázorněno v příloze B.

Celkem 139 sídel v tomto analyzovaném období změnilo svá zařazení do jiných obcí. Tato zařazení sídel jsou zobrazena v tabulce č. 6 a na obrázku č. 15. Mimo tato zařazení se v Historickém lexikonu obcí z roku 1982 začíná opět objevovat sídlo Smrčná. Podrobnější přehled sídel a jejich zařazení je znázorněn v příloze A.

Tab. č. 6- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1974 a v roce 1982

	Sídla	obec 1974	obec 1982		Sídla	obec 1974	obec 1982
1	Albeř	Albeř	Nová Bystřice	9	Blato	Hůrky	Nová Bystřice
2	Annovice	Drunče	Deštná	10	Bor	Bor	Suchdol nad Lužnicí
3	Báňovice	Báňovice	Staré Hobzí	11	Borek	Borek	Dačice
4	Bednárec	Bednárec	Jarošov nad Nežárkou	12	Borová	Budeč	Budeč
5	Bednářeček	Bednářeček	Popelín	13	Bořetín	Bořetín	Strmilov
6	Bělčovice	Chvalkovice	Dešná	14	Brandlín	Brandlín	Volfířov
7	Bílá	Sedlo	Čímeř	15	Branná	Branná	Třeboň
8	Bílkov	Bílkov	Dačice	16	Březina	Březina	Deštná

	Sídla	obec 1974	obec 1982		Sídla	obec 1974	obec 1982
17	Břilice	Břilice	Třeboň	39	Hamr	Hamr	Chlum u Třeboně
18	Budkov	Střížovice	Kunžak	40	Hluboká	Hluboká	Dešná
19	Cep	Cep	Suchdol nad Lužnicí	41	Horní Bolíkov	Horní Bolíkov	Studená
20	Červená Lhota	Jižná	Pluhův Žďár	42	Horní Dvorce	Zahrádky	Studená
21	Červený Hrádek	Červený Hrádek	Hříšice	43	Horní Lhota	Dolní Žďár	Lásenice
22	Děbolín	Děbolín	Jindřichův Hradec	44	Horní Meziříčko	Horní Meziříčko	Studená
23	Dobrohošť	Bílkov	Dačice	45	Horní Němčice	Horní Němčice	Studená
24	Dolní Lhota	Dolní Lhota	Stráž nad Nežárkou	46	Horní Olešná	Horní Olešná	Zahrádky
25	Dolní Němčice	Dolní Němčice	Dačice	47	Horní Pole	Horní Pole	Studená
26	Dolní Radíkov	Radíkov	Český Rudolec	48	Horní Radíkov	Radíkov	Český Rudolec
27	Dolní Radouň	Dolní Radouň	Jindřichův Hradec	49	Horní Slatina	Horní Slatina	Budeč
28	Dolní Skrýchov	Dolní Skrýchov	Jindřichův Hradec	50	Hostějeves	Hostějeves	Jarošov nad Nežárkou
29	Dolní Žďár	Dolní Žďár	Lásenice	51	Hostkovice	Dolní Němčice	Dačice
30	Domanín	Domanín	Třeboň	52	Hradištko	Chlumeč	Dačice
31	Domašín	Domašín	Studená	53	Hrachoviště	Hrachoviště	Třeboň
32	Doňov	Pleše	Kardašova Řečice	54	Hrdlořezy	Hrdlořezy	Suchdol nad Lužnicí
33	Drunče	Drunče	Dešná	55	Chlvetín	Chvaletín	Písečné
34	Dunajovice	Dunajovice	Třeboň	56	Chlumeč	Chlumeč	Dačice
35	Dvorce	Dolní Lhota	Stráž nad Nežárkou	57	Chvalkovice	Chvalkovice	Dešná
36	Dvory nad Lužnicí	Dvory nad Lužnicí	Suchdol nad Lužnicí	58	Jersice	Červený Hrádek	Hříšice
37	Františkov	Klikov	Suchdol nad Lužnicí	59	Jilem	Jilem	Studená
38	Halámky	Halámky	Rapšach	60	Jižná	Jižná	Pluhův Žďár

	Sídla	obec 1974	obec 1982		Sídla	obec 1974	obec 1982
61	Kamenný Malíkov	Kamenný Malíkov	Jarošov nad Nežárkou	82	Nová Ves nad Lužnicí	Nová Ves nad Lužnicí	České Velenice
62	Klášter	Albeř	Nová Bystřice	83	Nové Dvory	Nové Dvory	Staré Hobzí
63	Klec	Klec	Lomnice nad Lužnicí	84	Nový Svět	Radíkov	Český Rudolec
64	Klenov	Klenov	Pluhův Žďár	85	Olšany	Olšany	Heřmaneč
65	Kostelní Radouň	Kostelní Radouň	Horní Radouň	86	Ostojkovice	Ostojkovice	Budíškovice
66	Kostelní Vydří	Kostelní Vydří	Dačice	87	Palupín	Palupín	Strmilov
67	Lhota	Sedlo	Čímeř	88	Peč	Peč	Cizkrajov
68	Libořezy	Libořezy	Stříbřec	89	Pístina	Pístina	Stráž nad Nežárkou
69	Lipolec	Lipolec	Markvarec	90	Plasná	Klenov	Pluhův Žďár
70	Lipovka	Lipovka	Deštná	91	Plavsko	Plavsko	Stráž nad Nežárkou
71	Lovětín	Lovětín	Jarošov nad Nežárkou	92	Pleše	Pleše	Kardašova Řečice
72	Lutová	Lutová	Chlum u Třeboně	93	Pohoří	Klenov	Pluhův Žďár
73	Malý Jeníkov	Malý Jeníkov	Strmilov	94	Poldovka	Velká Lhota	Volfířov
74	Malý Pěčín	Malý Pěčín	Dačice	95	Ponědraž	Ponědraž	Lomnice nad Lužnicí
75	Manešovice	Třebětice	Budíškovice	96	Ponědražka	Ponědraž	Lomnice nad Lužnicí
76	Matějovec	Matějovec	Jarošov nad Nežárkou	97	Prostřední Vydří	Kostelní Vydří	Dačice
77	Matná	Děbolín	Jindřichův Hradec	98	Přesecka	Přesecka	Třeboň
78	Mirochov	Mirochov	Chlum u Třeboně	99	Příbraz	Příbraz	Stráž nad Nežárkou
79	Mníšek	Mníšek	Stříbřec	100	Radlice	Radlice	Volfířov
80	Nekrasín	Hostějves	Jarošov nad Nežárkou	101	Radouňka	Radouňka	Jindřichův Hradec
81	Česká Olešná	Česká Olešná	Strmilov	102	Raníčov	Raníčov	Dešná

	Sídla	obec 1974	obec 1982		Sídla	obec 1974	obec 1982
103	Rapšach	Rapšach	Suchdol nad Lužnicí	122	Třebětice	Třebětice	Budíškovice
104	Ratiboř	Ratiboř	Hatín	123	Tušť	Tušť	Suchdol nad Lužnicí
105	Roseč	Roseč	Hatín	124	Újezdec	Pleše	Kardašova Řečice
106	Rosička	Hostějves	Jarošov nad Nežárkou	125	Valtínov	Valtínov	Markvarec
107	Rožnov	Matějovec	Jarošov nad Nežárkou	126	Velká Lhota	Velká Lhota	Volfířov
108	Řečice	Řečice	Volfířov	127	Velký Jeníkov	Velký Jeníkov	Studená
109	Samosoly	Samosoly	Pluhův Ždár	128	Velký Pěčín	Velký Pěčín	Dačice
110	Sedlo	Sedlo	Čímeř	129	Velký Ratmírov	Velký Ratmírov	Jindřichův Hradec
111	Skalka	Albeř	Nová Bystřice	130	Vesce	Vesce	Budíškovice
112	Skrýchov	Skrýchov	Studená	131	Vícemil	Vícemil	Dešná
113	Slavětín	Slavětín	Písečné	132	Višnová	Pleše	Kardašova Řečice
114	Smrčná		Nová Bystřice	133	Vydří	Vydří	Lásenice
115	Stálkov	Stálkov	Slavonice	134	Záblatí	Ponědraž	Lomnice nad Lužnicí
116	Staňkov	Staňkov	Chlum u Třeboně	135	Záhoří	Pleše	Kardašova Řečice
117	Střížovice	Střížovice	Kunžak	136	Zdešov	Zdešov	Jarošov nad Nežárkou
118	Studnice	Studnice	Lodhěřov	137	Žiteč	Žiteč	Chlum u Třeboně
119	Sumrakov	Sumrakov	Studená	138	Žofina Huť	Nová Ves nad Lužnicí	České Velenice
120	Světce	Světce	Deštná	139	Županovice	Chvalkovice	Dešná
121	Světlá	Světlá	Studená				

Zdroj: Statistický lexikonu obcí ČSSR 1974 a Statistický lexikonu obcí ČSSR 1982.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

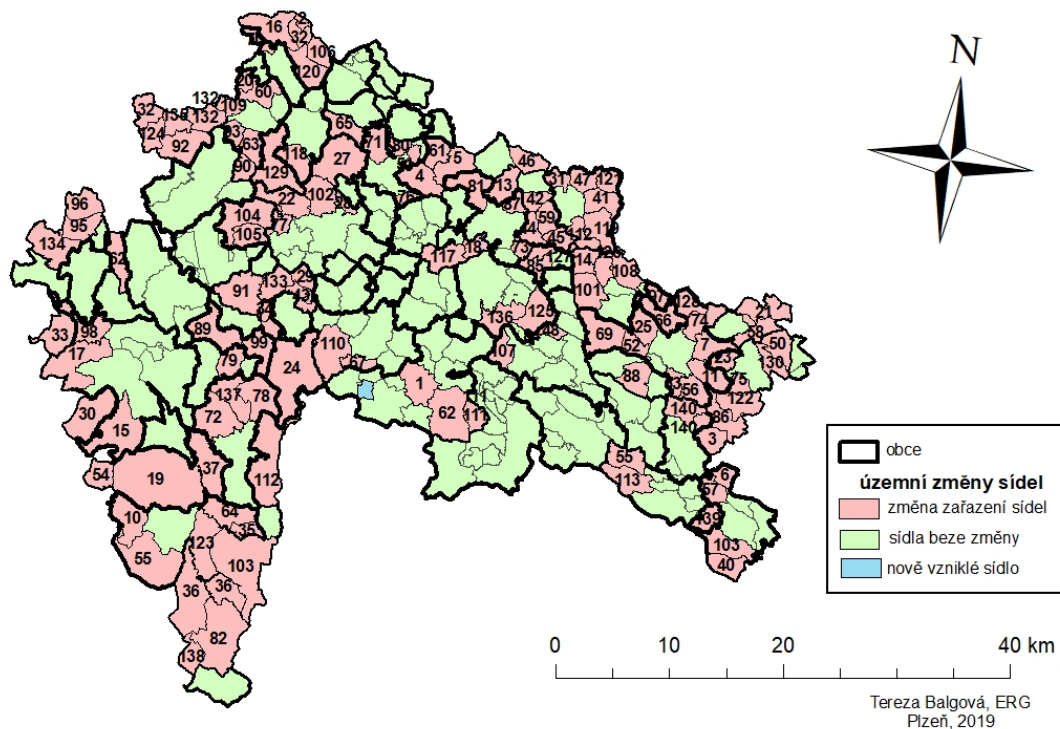
Změny v zařazení sídel do jiných obcí lze vidět například u obce Hostějves, která se v tomto roce zařadila jako sídlo pod obec Jarošov nad Nežárkou a díky tomu se pod obec Jarošov nad Nežárkou zařadila další sídla, která právě v obecním zařazení spadala pod obec Hostějves, jedná se o sídla Nekrasín a Rosička. Další sídla, která se k obci Jarošov nad Nežárkou připojila byla sídla Lovětín, Kamenný Malíkov, Matějovec a Rožnov. Rozloha obce Jarošov nad Nežárkou se díky připojením těchto sídel zvětšila na 40,26 km². V předchozím analyzovaném roce rozloha obce Jarošov nad Nežárkou byla 11,68 km². Podrobnější přehled o sídlech a jejich zařazení do obcí je znázorněn v příloze A.

Dalším příkladem je obec Jindřichův Hradec, pod tuto obec se zařadila další sídla, která v předchozím období působila jako samostatné obec. Jedná se o sídlo Radouňka, Velký Ratmírov, Dolní Skrýchov, Dolní Radouň, Děbolín a Matná. Sídlo Matná v předchozích letech spadalo pod obec Děbolín, ale obec Děbolín se stala sídlem obce Jindřichův Hradec. Velikost území obce Jindřichův Hradec se zvětšila díky připojení se sídel k obci Jindřichův Hradec. Obec Jindřichův Hradec v roce 1982 měla rozlohu 87,97 km². Stejně tak, jako tyto uvedené příklady, se slučovaly i další sídla, která jsou zobrazena v tabulce.

Největší obcí v tomto roce byla obec Jindřichův Hradec, jejíž rozloha činila 87,97 km² a počet obyvatel byl 20096. Nejmenší obcí byla obec Majdalena. Rozloha obce Majdalena činila 12,97 km² a počet obyvatel této obce byl 583.

Obr. č. 15 – Územní změny sídel v roce 1982

Územní změny sídel z roku 1982 na mapě současného
okresu Jindřichův Hradec (se změnami oproti roku 1974)

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS, ArcČr 500, Statistický lexikon obcí ČSSR 1965 a Statistické lexikonu obcí ČSSR 1974

Na obrázku č. 16 lze vidět sídla a jejich změnu v zařazení, dále sídlo Smrčná, které se v tomto roce opět začíná objevovat a také obce, které se v roce 1982 na území okresu Jindřichův Hradec nacházely.

6.7. Sídla a obce v roce 1992

V tomto období oproti roku 1982 dochází opět k rapidní změně obcí. Některé obce, které se v předchozím analyzovaném roce zařadily jako sídla pod obce jiné, se v tomto roce opět staly samostatnými obcemi. Došlo tedy k nárůstu obcí z 58 obcí na 104 obcí. Tyto nově vzniklé obce svůj status získaly právě díky oddělením se od jiných obce. Na území okresu Jindřichův Hradec se v roce 1992 nacházelo 270 sídel. Přičemž se celkem 62 obcí

skládalo z jednoho sídla, 13 obcí se skládalo ze 2 sídel, 7 obcí se skládalo ze 3 sídel, 4 obce se skládaly ze 4 sídel, 3 obce z 5 sídel, 4 obce ze 6 sídel, 3 obce ze 7 sídel, 2 obce z 8 sídel, 1 obec z 9 sídel, 1 obec z 10 sídel, 1 obec z 11 sídel, 1 obec z 12 sídel, 1 obec ze 13 sídel a největší obcí, co se počtu sídel týká byla obec Nová Bystřice, která se skládala ze 14 sídel. Počty sídel u jednotlivých obcí jsou znázorněny v příloze B.

Sídla, která se oddělila od jednotlivých obcí a tvořila opět samostatná sídla, nebo ta sídla, která změnila pouze svá zařazení do obcí, jsou znázorněna na obrázku č. 16 a v tabulce č. 7.

Tab. č. 7- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1982 a v roce 1992

	Sídla	Obec 1982	Obec 1992		Sídla	Obec 1982	Obec 1992
1	Annovice	Deštná	Drunče	15	Dvory nad Lužnicí	Suchdol nad Lužnicí	Dvory nad Lužnicí
2	Báňovice	Staré Hobzí	Báňovice	16	Frahelž	Lomnice nad Lužnicí	Frahelž
3	Bednárec	Jarošov nad Nežárkou	Bednárec	17	Halámky	Rapšach	Halámky
4	Bednářeček	Popelín	Bednářeček	18	Hamr	Chlum u Třeboně	Hamr
5	Bořetín	Strmilov	Bořetín	19	Holičky	Stará Hlína	Třeboň
6	Březina	Deštná	Březina	20	Horní Lhota	Lásenice	Dolní Žďár
7	Cep	Suchdol nad Lužnicí	Cep	21	Horní Meziříčko	Studená	Horní Meziříčko
8	Červený Hrádek	Hříšice	Červený Hrádek	22	Horní Němčice	Studená	Horní Meziříčko
9	Dobrohošť	Dačice	Dobrohošť	23	Horní Olešná	Zahrádky	Horní Olešná
10	Dolní Pěna	Horní Pěna	Dolní Pěna	24	Horní Radíkov	Český Rudolec	Dolní Radíkov
11	Dolní Žďár	Lásenice	Dolní Žďár	25	Horní Skrýchov	Rodvínov	Horní Skrýchov
12	Domanín	Třeboň	Domanín	26	Horní Slatina	Budeč	Horní Slatina
13	Drunče	Deštná	Drunče	27	Hrachoviště	Třeboň	Hrachoviště
14	Dunajovice	Třeboň	Dunajovice	28	Jersice	Červený Hrádek	Hříšice

	Sídla	Obec 1982	Obec 1992		Sídla	Obec 1982	Obec 1992
29	Jilem	Studená	Jilem	47	Okrouhlá Radouň	Horní Radouň	Okrouhlá Radouň
30	Kačlehy	Hospříz	Kačlehy	48	Olšany	Heřmaneč	Studená
31	Kačlehy	Hospříz	Kačlehy	49	Peč	Cizkrajov	Peč
32	Kamenný Malíkov	Jarošov nad Nežárkou	Kamenný Malíkov	50	Pístina	Stráž nad Nežárkou	Pístina
33	Kaproun	Hůrky	Kunžak	51	Plavsko	Stráž nad Nežárkou	Plavsko
34	Klec	Lomnice nad Lužnicí	Klec	52	Pleše	Kardašova Řečice	Pleše
35	Klenová	Hůrky	Nová Bystřice	53	Polště	Hatín	Polště
36	Kostelní Radouň	Horní Radouň	Kostelní Radouň	54	Ponědraž	Lomnice nad Lužnicí	Ponědraž
37	Kostelní Vydří	Dačice	Kostelní Vydří	55	Ponědražka	Lomnice nad Lužnicí	Ponědražka
38	Libořezy	Libořezy	Stříbřec	56	Příbraz	Stráž nad Nežárkou	Příbraz
39	Lipnice	Markvarec	Český Rudolec	57	Radouňka	Jindřichův Hradec	Jindřichův Hradec
40	Lipolec	Markvarec	Dačice	58	Rapšach	Suchdol nad Lužnicí	Rapšach
41	Lomnice nad Lužnicí	Lomnice nad Lužnicí	Chlum u Třeboně	59	Ratiboř	Hatín	Ratiboř
43	Lužnice	Lomnice nad Lužnicí	Lužnice	60	Roseč	Hatín	Roseč
44	Markvarec	Markvarec	Český Rudolec	61	Rosička	Jarošov nad Nežárkou	Rosička
45	Nová Hlína	Stará Hlína	Třeboň	62	Senotín	Hůrky	Nová Bystřice
46	Nová Ves nad Lužnicí	České Velenice	Nová Ves nad Lužnicí	63	Smržov	Lomnice nad Lužnicí	Smržov

	Sídla	Obec 1982	Obec 1992		Sídla	Obec 1982	Obec 1992
64	Staňkov	Chlum u Třeboně	Staňkov	71	Vícemil	Deštná	Vícemil
65	Stará Hlína	Stará Hlína	Třeboň	72	Vydří	Lásenice	Vydří
66	Světce	Deštná	Světce	73	Záblatí	Lomnice nad Lužnicí	Záblatí
67	Třebětice	Budíškovice	Třebětice	74	Záhoří	Kardašova Řečice	Záhoří
68	Újezdec	Kardašova Řečice	Újezdec	75	Žiteč	Chlum u Třeboně	Chlum u Třeboně
69	Valtínov	Markvarec	Kunžak	76	Žofina Huť	České Velenice	Nová Ves nad Lužnicí
70	Velký Ratmírov	Jindřichův Hradec	Velký Ratmírov	77	Županovice	Dešná	Županovice

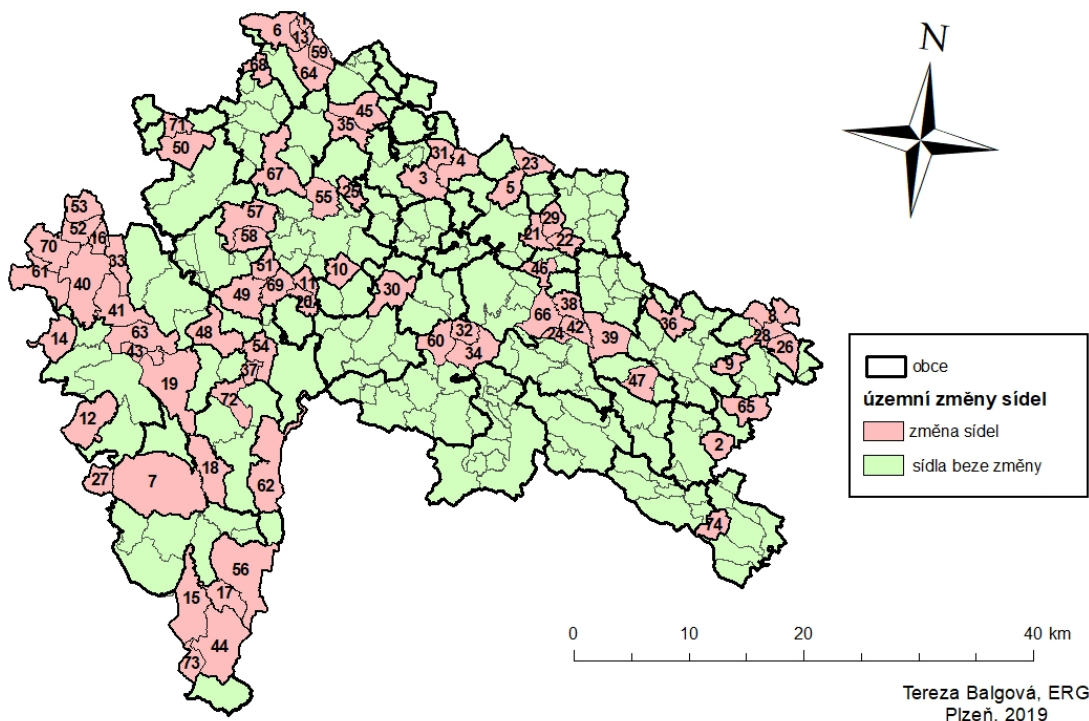
Zdroj: Statistický lexikonu obcí ČSSR 1982 a Statistického lexikonu obcí České republiky 1992.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

Z tabulky je patrné, že celkem 77 sídel proběhlo během období 1982- 1992 výraznými změnami v zařazení. Z toho se celkem 46 sídel oddělilo od jednotlivých obcí a opět tvořila samostatné obce. Celkem 31 sídel změnilo zařazení a od roku 1992 jsou součástí jiných obcí, než tomu tak bylo v předchozích letech.

Obr. č. 16 – Územní změny sídel v roce 1992

Územní změny sídel z roku 1992 na mapě současného okresu Jindřichův Hradec (se změnami oproti roku 1982)

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Arc ČR 500, Statistické lexikon obcí České republiky 1992

Z obrázku č. 16 lze vidět, že v roce 1992 docházelo ke změnám v sídlech a jejich obecním zařazením. Také se na obrázku zobrazují obce, které se na území okresu Jindřichův Hradec v roce 1992 nacházely.

6.8. Sídla a obce v roce 2005

V období mezi lety 1992-2005 v obecním uspořádání došlo k nepatrným změnám v počtu obcí a ve změně v sídlech a jejich zařazení. Dle dat Statistického lexikonu obcí z roku 2005 se v roce 2005 na území okresu Jindřichův Hradec nacházelo 106 obcí a 270 sídel. Oproti předchozímu zkoumanému roku se v roce 2005 na území okresu Jindřichův Hradec nachází o 2 obce více. Mezi ty dvě nově vzniklé obce patří Dívčí Kopy a obec Žďár. Obec Dívčí Kopy v předchozích zkoumaných letech působila jako sídlo obce Nová Včelnice. V roce 2005 se sídlo Dívčí Kopy oddělilo od této obce a stalo se samostatnou

obcí. Obec Žďár od roku 1965 spadala pod obec Nová Včelnice, ale od roku 2005 tvoří samostatnou obec. Právě se vznikem této nové obce v roce 2005 se součástí obce Žďár stalo sídlo Malá Rosička, které také od roku 1965 do roku 2005 působilo jako sídlo obce Nová Včelnice. Došlo tedy ke změně katastrálního území obce Nová Včelnice, kdy tato rozloha v roce 2005 byla 10,10 km² a v přechodném roce výměra obce byla 19,95 km². Lze vidět, že díky oddělení se těchto sídel došlo ke zmenšení katastrální výměry. Nově vzniklá obec Žďár spolu se sídlem Malá Rosička měla rozlohu 7,13 km². Obec Dívčí Kopy se pyšnila rozlohou 2,73 km². Počet sídel v roce 2005 bylo 260. Další změna v sídlech a zařazení proběhla u sídla Horní Dvorce. Toto sídlo změnilo zařazení, kdy v roce 1992 bylo součástí obce Studená a od roku 2005 je součástí obce Zahrádky. Všechny tyto změny jsou znázorněny v tabulce č. 8 a na obrázku č. 17.

Celkem 54 obcí se skládalo z jednoho sídla, 17 obcí se skládalo ze dvou sídel, 8 obcí se skládalo ze 3 sídel, 3 obce se skládaly ze 4 sídel, 3 obce se skládaly z 5 sídel, 5 obcí se skládalo ze 6 sídel, 4 obce ze 7 sídel. Ze 7, 8, 9, 10, 11, 12 a 13 sídel se vždy skládala jedna obec. Největší obcí v roce 2005 co se týká počtu sídel byla Nová Bystřice, která se právě skládala ze 13 sídel. Počty sídel u jednotlivých obcí jsou znázorněny v příloze B.

Tab. č. 8- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1992 a v roce 2005

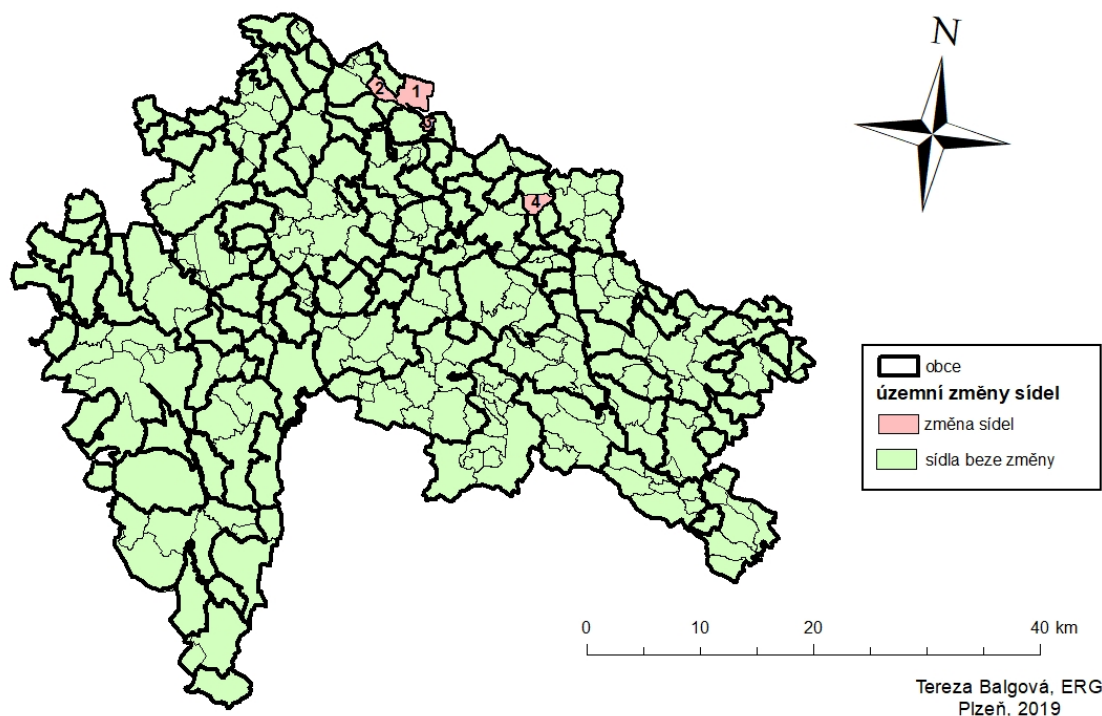
	SÍDLA	Obec 1992	Obec 2005
1	Žďár	Nová Včelnice	Žďár
2	Dívčí Kopy	Nová Včelnice	Dívčí Kopy
3	Malá Rosička	Nová Včelnice	Žďár
4	Horní Dvorce	Studená	Zahrádky

Zdroj: Statistický lexikonu obcí České republiky 1992, Statistického lexikonu obcí České republiky 2005.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

Obr. č. 17 – Územní změny sídel v roce 2005

Územní změny sídel z roku 2005 na mapě současného okresu Jindřichův Hradec (se změnami oproti roku 1992)

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Statistického lexikonu České republiky 1992 a Statistického lexikonu obcí České republiky 2005

Na obrázku č. 17 jsou znázorněny dvě nově vzniklé obce, které vznikly oddělením se od obce jiné a dále je zde vidět nová změna v zařazení u sídel Malá Rosička a Horní Dvorce. Na obrázku jsou také znázorněny i obce, které se v roce 2005 na území okresu Jindřichův Hradec nacházely.

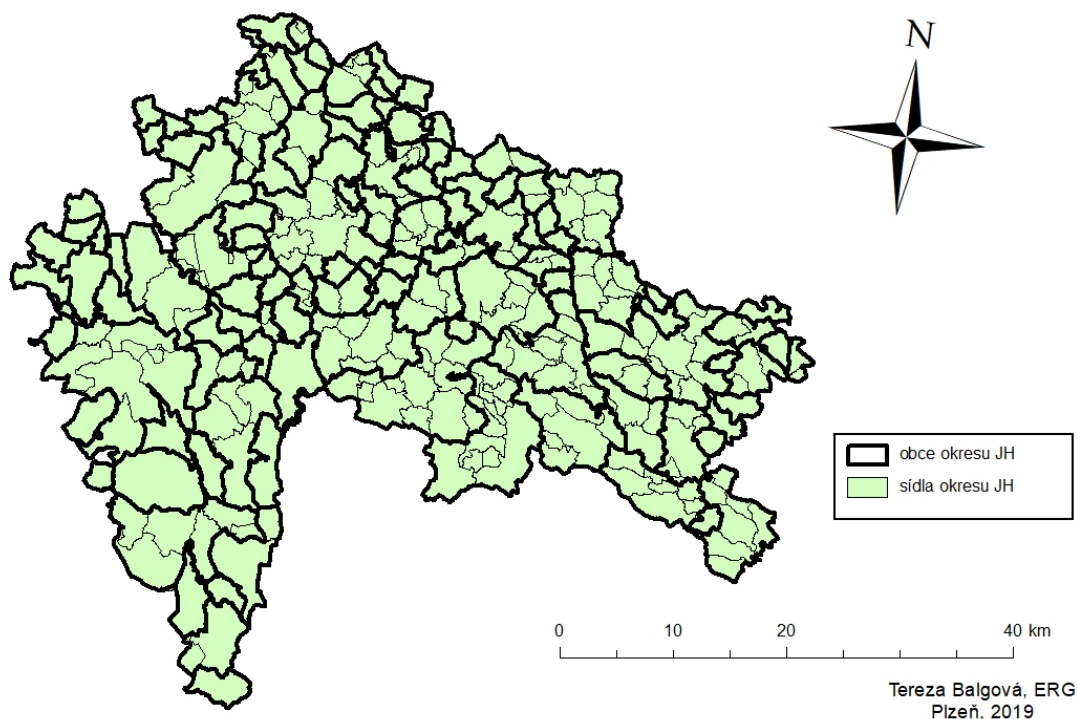
6.9. Sídlá a obce v roce 2013

V období 2005-2013 na území okresu Jindřichův Hradec nedocházelo k žádným změnám v sídlech ani v obcích. Na území okresu Jindřichův Hradec se tak od roku 2013 nachází 106 obcí a 270 sídel. Největší obcí v roce 2013 byla obec Třeboň s rozlohou 98,33 km² a 9016 obyvatel. Nejmenší obcí byla obec Hadvova Rosička s rozlohou 2,70 km² a 62

obyvatel. Tak, jak jsou sídla a obce od roku 2005 uspořádána jsou znázorněna na obrázku č.18.

Obr. č. 18 - Sídla a obce v roce 2013 na území okresu Jindřichův Hradec

Sídla a obce na území okresu Jindřichův Hradec

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Historického GIS, ArcČr 500 a Statistické lexikonu obcí České republiky 2013

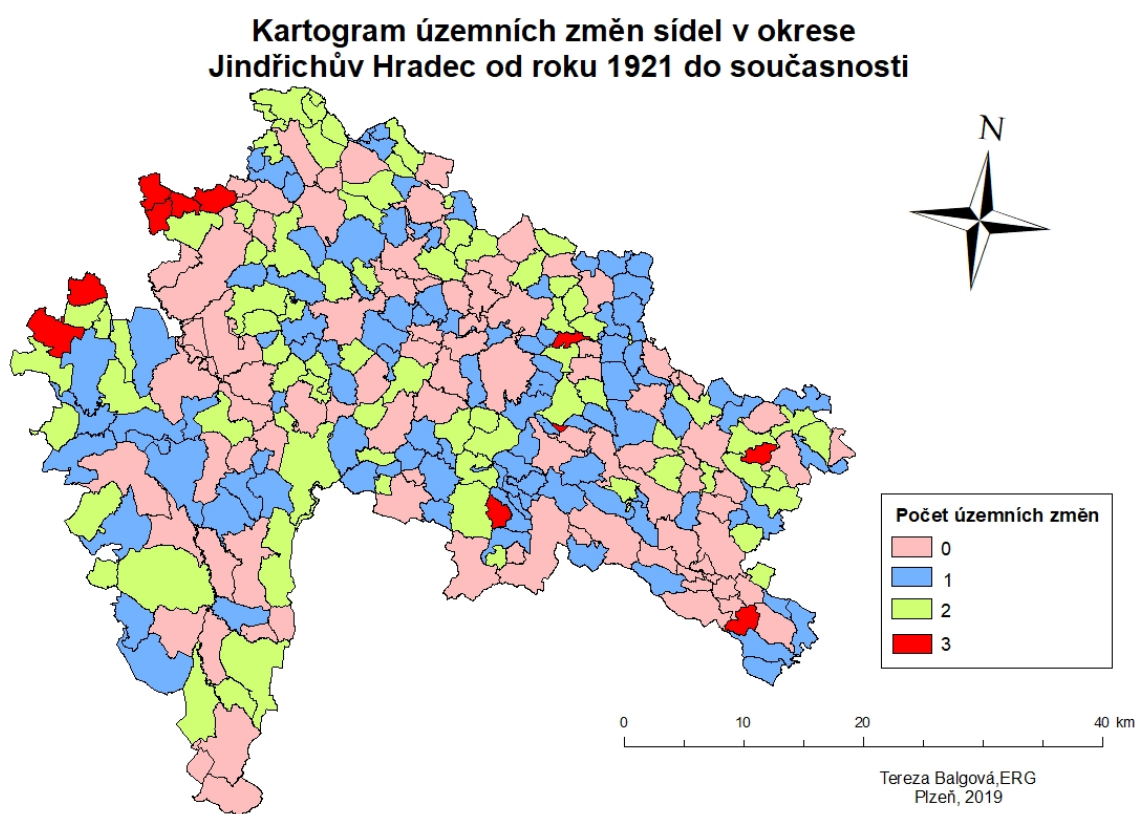
6.10. Územní změny sídel od roku 1921 do současnosti

Na obrázku č. 19 lze vidět všechna sídla a jejich změny v průběhu analyzovaných let. Územní změny sídel byly hodnoceny tak, zda se jednotlivé sídlo zařadilo či oddělilo od obce.

Celkem 43 sídel na tomto území neprošlo během let žádnou změnou buď v oddělení se od obcí, nebo naopak v připojení se k obci jiné. Tato sídla se od roku 1921 do současnosti řadí pořád pod stejnou obec. Počet sídel, která změnila své obecní zařazení alespoň jednou,

je 128. Sídla zpočátku byla jako samostatná, ale později se zařadila pod jiné obce. Celkem 88 sídel v průběhu analyzovaných let změnilo své zařazení dvakrát a pouze 10 sídel změnilo své zařazení do obcí celkem třikrát. Nejvíce změn v sídlech a jejich zařazení probíhalo právě v období 1974-1992, v tomto období docházelo k největším změnám na úrovni obcí a sídel. Počet územních změn sídel od roku 1921 do současnosti na území okresu Jindřichův Hradec lze vidět na obrázku č. 19, ve kterém jsou tyto počty územních změn přehledně vidět. Sídla a jejich počet změn je podrobněji zpracován v příloze A.

Obr. č. 19 - Počet územních změn sídel od roku 1921 do současnosti

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Statistických lexikonů od roku 1921 – 2013 a programu ArcGIS

Z obrázku č. 20 lze vidět, že okres Jindřichův Hradec si od roku 1921 do současnosti procházel změnami i z hlediska sídel a jejich zařazení.

7. ZMĚNY POČTU OBYVATELSTVA V SÍDLECH

V této kapitole budou analyzovány změny počtu obyvatel v sídlech. Změny počtu obyvatel budou sledovány v takových sídlech, ve kterých došlo v průběhu analyzovaných let ke změnám v zařazení jednotlivých sídel do obcí a v sídlech, která si neprošla v průběhu let žádnou administrativní změnou. Bude analyzováno, zda právě změny v obecním zařazení měly vliv na změnu počtu obyvatel.

V tabulce č. 9 jsou zaznamenána sídla, která v průběhu let neměnila své obecní zařazení, a jejich počet obyvatel. Sídla, ve kterých došlo ke změnám v obecním zařazení, jsou znázorněna v příloze C. Počet obyvatel je sledován v letech 1970, 1980, 1991, 2005 a 2011. Právě v období 1970- 1991 docházelo k největším změnám v obecním uspořádání. Rok 1980 se vyznačuje tím, že se jednotlivé obce, které byly v předchozích letech samostatnými obcemi, slučovaly s jinými obcemi, a tím se stávaly součástí jiných obcí . Naopak v roce 1991 docházelo k tomu, že se jednotlivá sídla oddělovala a stávala se z nich opět samostatné obce.

Tab. č. 9- Počet obyvatel v sídlech, ve kterých nedocházelo k administrativním změnám od roku 1970 do roku 2011

SÍDLA	Počet obyvatel					Index			
	1970	1980	1992	2005	2011	1980	1992	2005	2011
Horní Radouň	303	273	221	196	186	0,90	0,73	0,65	0,61
Zahrádky	300	283	271	224	200	0,94	0,90	0,75	0,67
Stříbřec	381	323	260	237	267	0,85	0,68	0,62	0,70
Popelín	525	443	410	372	385	0,84	0,78	0,71	0,73
Staré Hobzí	538	489	459	435	410	0,91	0,85	0,81	0,76
Rapšach	741	655	564	498	568	0,88	0,76	0,67	0,77
Heřmaneč	118	93	96	79	94	0,79	0,81	0,67	0,80
Lodhěrov	533	440	434	437	447	0,83	0,81	0,82	0,84
Hatín	162	140	121	124	137	0,86	0,75	0,77	0,85
Novosedly nad Nežárkou	484	380	293	421	412	0,79	0,61	0,87	0,85
Budíškovice	618	587	517	498	530	0,95	0,84	0,81	0,86
Písečné	386	353	346	358	335	0,91	0,90	0,93	0,87
Budeč	229	211	188	231	200	0,92	0,82	1,01	0,87
Stráž nad Nežárkou	778	810	743	658	700	1,04	0,96	0,85	0,90
Hospříz	392	364	324	335	356	0,93	0,83	0,85	0,91
Pluhův Žďár	214	190	211	165	195	0,89	0,99	0,77	0,91
Majdalena	507	583	547	501	473	1,15	1,08	0,99	0,93
Strmilov	1153	1036	993	1096	1081	0,90	0,86	0,95	0,94
Deštná	707	605	592	629	679	0,86	0,84	0,89	0,96
Cizkrajov	268	236	301	317	266	0,88	1,12	1,18	0,99
Dešná	283	250	281	310	281	0,88	0,99	1,10	0,99
Staré město pod Landštejnem	442	569	518	514	443	1,29	1,17	1,16	1,00
Slavonice	2295	2409	2462	2549	2305	1,05	1,07	1,11	1,00
Kunžak	1179	1202	1233	1214	1188	1,02	1,05	1,03	1,01
Chlum u Třeboně	1597	1780	1784	1844	1675	1,11	1,12	1,15	1,05
Kardašova Řečice	1915	1895	1919	1862	2054	0,99	1,00	0,97	1,07

SÍDLA	Počet obyvatel					Index			
	1970	1980	1992	2005	2011	1980	1992	2005	2011
Lomnice nad Lužnicí	1608	1580	1574	1585	1744	0,98	0,98	0,99	1,08
Třeboň	6091	7983	8339	9670	6740	1,31	1,37	1,59	1,11
Rodvínov	251	210	262	173	282	0,84	1,04	0,69	1,12
Čluněk	234	201	219	251	264	0,86	0,94	1,07	1,13
Volfířov	202	193	200	217	230	0,96	0,99	1,07	1,14
Studená	1531	1819	1950	1857	1752	1,19	1,27	1,21	1,14
Nová Včelnice	2006	2882	2569	2423	2306	1,44	1,28	1,21	1,15
České Velenice	3008	3177	3605	3523	3460	1,06	1,20	1,17	1,15
Číměř	350	373	361	403	405	1,07	1,03	1,15	1,16
Lásenice	468	475	472	500	550	1,01	1,01	1,07	1,18
Český Rudolec	479	607	668	682	600	1,27	1,39	1,42	1,25
Hříšice	220	214	248	281	276	0,97	1,13	1,28	1,25
Suchdol nad Lužnicí	2267	2566	2787	2858	2850	1,13	1,23	1,26	1,26
Nová Bystřice	2069	2230	2686	2728	2603	1,08	1,30	1,32	1,26
Horní Pěna	375	406	372	403	479	1,08	0,99	1,07	1,28
Jarošov nad Nežárkou	501	597	626	685	739	1,19	1,25	1,37	1,48
Blažejov	161	164	163	169	251	1,02	1,01	1,05	1,56
Jindřichův Hradec	11987	15426	18275	18345	19275	1,29	1,52	1,53	1,61
Dačice	5457	5469	7845	9207	9314	1,00	1,44	1,69	1,71

Zdroj: Statistický lexikonu ČSSR 1970, Statistického lexikonu ČSSR 1980, Statistického lexikonu obcí České republiky 1991, Statistický lexikon obcí České republiky 2005 a Statistický lexikon obcí České republiky 2011.

Zpracoval: Tereza Balgová. 2019

Z tabulky č. 9 lze vidět, ve kterých sídlech docházelo během analyzovaných let k poklesu obyvatelstva a kde naopak k růstu obyvatelstva. Zelenou barvou jsou označena ta sídla, ve kterých docházelo k nárůstu obyvatel a oranžově jsou označena ta sídla, ve kterých došlo k poklesu obyvatel. K poklesu obyvatelstva v období 1970- 1980 došlo celkem u 20 sídel. V 18 sídlech naopak došlo k nárůstu obyvatel, byla to sídla Staré město pod Landštejnem, Slavonice, Kunžak, Chlum u Třeboně, Třeboň, Studená, Nová Včelnice, České Velenice, Číměř, Lásenice, Český Rudolec, Suchdol nad Lužnicí, Nová Bystřice,

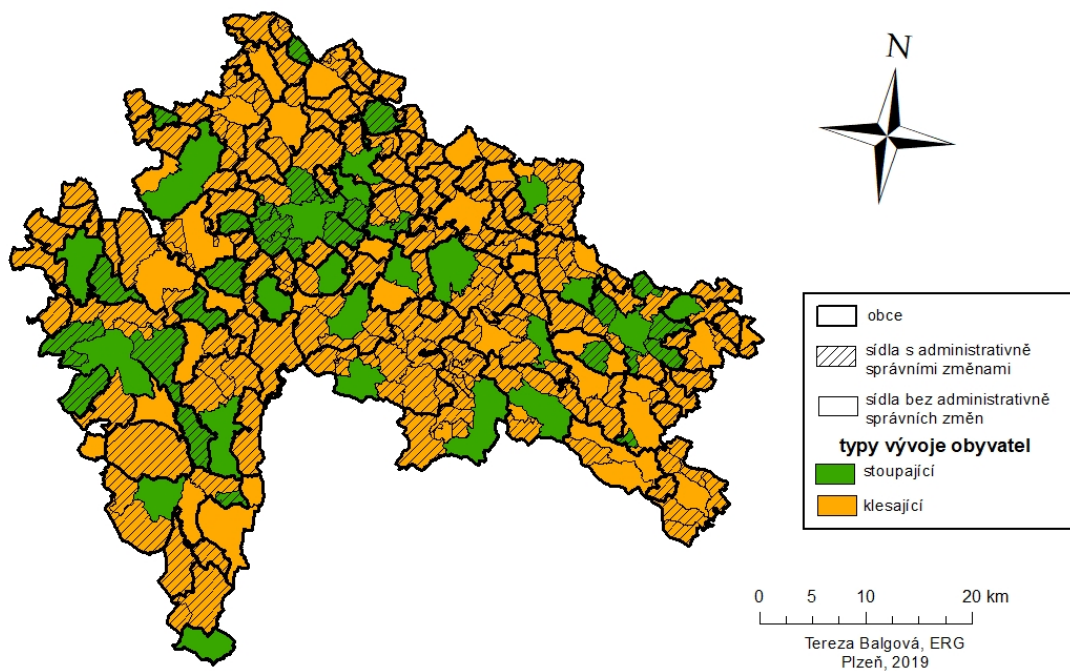
Horní Pěna, Jarošov nad Nežárkou, Blažejov, Jindřichův Hradec a Dačice. V období 1980-1991 došlo u většiny sídel opět k nárůstu obyvatel. Výjimku tvoří 24 sídel, u kterých došlo k poklesu obyvatel. Jedná se o Horní Radouň, Zahrádky, Stříbře, Popelín, Staré Hobzí, Rapšach, Heřmaněč, Lodhěřov, Hatín, Novosedly nad Nežárkou, Hatín Budíškovice, Písečné, Budeč, Hospříž, Pluhův Žďár, Majdalena, Strmilov, Deštná, Cizkrajov, Deštná, Rodvínoc, Čluněk, Volfířov a Hříšice. V období 1991- 2013 došlo u 21 sídel k poklesu obyvatel a u 24 sídel došlo k nárůstu obyvatel.

U sídel, která jsou znázorněna v příloze C, tedy u takových sídel, kde docházelo ke změnám v obecním zařazení, došlo mezi lety 1970- 1980 u většiny sídel k poklesu obyvatel. Výjimku tvoří opět několik sídel, jedná se o sídlo Oldřiš, Velká Lhota, Velký Ratmírov, Pístina, Záhoří, Rosička, Velký Pěčín, Matná, Peč, Dolní Němčice, Políkno, Břilice, Holičky, Radouňka, Dolní Skřýchov, Janov, Buk a Vlčice. V období 1980-1991 došlo opět k poklesu obyvatel u většiny sídel, která zařazení měnila. V letech 1991- 2013 došlo u 193 sídel k poklesu obyvatel a u 26 sídel došlo k nárůstu obyvatel.

Na obrázku č. 20 jsou znázorněny sídla a jejich změny v počtu obyvatel. Lze z obrázku vidět, kde došlo k nárůstu a kde k poklesu počtu obyvatel. K nárůstu obyvatel došlo většinou v městských sídlech a v sídlech v okolí měst.

Obr. č. 20- Kartogram typů vývoje obyvatel v sídlech

**Kartogram typů vývoje obyvatel v sídlech na území
současného okresu Jindřichův Hradec (rok 2011)**

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Statistického lexikonu obcí 1970, 1980, 1991, 2001, 2011.

ZÁVĚR

Při analýze administrativně správního vývoje správního obvodu okresu Jindřichův Hradec se nám ukázalo, že od roku 1921 do současnosti okres prošel velkými změnami. Došlo nejen ke změně v obecním uspořádání, ke změně v sídlech a jejich zařazení do obcí, ale došlo i k výrazné změně ve vývoji okresu Jindřichův Hradec. Sídla od roku 1921 výrazně měnila svá zařazení do obcí, kdy se nynější sídla v průběhu let měnila a v minulosti například tvořila samostatné obce. Změny na území okresu Jindřichův Hradec jsou dány především historickými událostmi, které zároveň ovlivňovaly i dění na celém území České republiky.

Prvním cílem bakalářské práce byla analýza administrativně správního členění současného okresu Jindřichův Hradec, kdy se tento okres analyzoval v konkrétních letech, tedy od roku 1921 do současnosti. Okres s názvem Jindřichův Hradec spadl od roku 1921 do roku 1939 pod korunní země Čechy. Území Dačicka, které nebylo zpočátku součástí tehdejšího politického okresu Jindřichův Hradec, v tomto období patřilo na území Moravy. Současný okres Jindřichův Hradec se v těchto letech rozkládal tedy na dvou korunních zemích, tedy Čechy a Morava. Zároveň v letech 1921-1939 bylo provedeno členění okresů na politické a soudní, kdy se na území současného okresu Jindřichův Hradec rozkládaly na politické okresy Jindřichův Hradec, Třeboň, Kamenice nad Lipou, Dačice a Moravské Budějovice. V politickém okresu Jindřichův Hradec se zároveň rozkládaly dva soudní okresy, soudní okres Nová Bystřice a soudní okres Jindřichův Hradec. Jak již bylo zmíněno. V politickém okrese Dačice byl na území současného okresu Jindřichův Hradec soudní okres Slavonice a část soudního okresu Telč, v politickém okrese Moravské Budějovice soudní okres Jemnice, v politickém okrese Třeboň soudní okres Lomnice nad Lužnicí a v politickém okrese Kamenice nad Lipou soudní okres soudní okres Počátky. V roce 1938 část území současného okresu připadla k Říši. V roce 1939 na území Československa byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava. Část území okresu Jindřichův Hradec v tomto období spadl pod Říšsko- německou správu. Konkrétněji území okresu spadalo pod správní jednotku Niederdonau (1938). Po skončení Protektorátu Čechy a

Morava se opět okres Jindřichův Hradec začlenil pod Čechy. Dalším územním členěním v roce 1949 bylo zřízeno krajské zřízení. Okres Jindřichův Hradec v roce 1949 spadal pod kraj Českobudějovický. Okres Dačice spadal pod jiný kraj, kraj Jihlavský. V roce 1960 se okres Jindřichův Hradec řadil pod kraj Jihočeský, kdy toto působení je až do současnosti. Od roku 1990 do současnosti proběhla další územní změna v krajích, kdy od této doby okres Jindřichův Hradec spadá tedy pod Českou republiku a nachází se v Jihočeském kraji.

Na území okresu Jindřichův Hradec se nachází 3 obce s rozšířenou působností, konkrétně se jedná o ORP Třeboň, Dačice a Jindřichův Hradec. Mezi obce s pověřeným obecním úřadem patří Jindřichův Hradec a Nová Bystřice, České Velenice, Dačice, Slavonice, Suchdol nad Lužnicí, a Třeboň. .

V průběhu let okres Jindřichův Hradec přirozeně měnil svou velikost, největší změnou v rozloze okresu Jindřichova Hradce bylo právě připojení soudního okresu Nová Bystřice v roce 1949. S připojením tohoto okresu se zvětšila jak rozloha okresu, tak došlo i ke zvětšení počtu obcí a sídel, právě díky připojení se okresu Nová Bystřice k okresu Jindřichův Hradec.

Druhým cílem byla analýza obcí a sídel v okrese Jindřichův Hradec v jednotlivých letech, tedy opět od roku 1921 do roku 2013. Změny obecního uspořádání, zařazení sídel do obcí v konkrétních letech jsou zaznamenány v mapových výstupech a v tabulkách. V roce 1921 se na území nacházelo 272 sídel, která v průběhu let měnila svá obecní zařazení, nebo se stala samostatnými obcemi. Největší změny sídel a jejich zařazení do obcí se odehrávaly na území okresu Jindřichův Hradec v mezi léty 1965 a 1992. V období 1955-1965 v okrese Jindřichův Hradec v sídlech došlo k 89 změnám, kdy právě tato sídla měnila své obecní zařazení. Výraznější změny ale nastaly v období 1974-1982 , kdy se jednotlivá sídla zařazovala k jiným obcím a tím docházelo ke zvětšení dané obce, ke které se sídlo připojilo. Počet obcí se relativně snížil na pouhých 48 obcí, kdy v předchozím zkoumaném období (1974) bylo součástí okresu Jindřichův Hradec 152 obcí. Důvodem snížení počtu obcí bylo právě to, že jednotlivé obce se stávaly součástí jiných obcí jako sídla. Došlo k tomu, že celkem 139 sídel změnilo své zařazení do obcí.

Druhá velká změna proběhla na počátku 90.let, kdy opět došlo k rapidní změně v počtu obcí a to tak, že došlo k nárůstu obcí. Tento nárůst byl způsoben tím, že se sídla od jednotlivých obcí oddělovala a z těchto sídel se opět stávaly obce. Celkem 46 sídel se v tomto období na území okresu Jindřichův Hradec oddělilo od obce, ve kterém byly v předchozím roce součástí a staly se z nich samostatné obce. Od roku 1992 se počet obcí zvýšil o 2 obce a v současnosti nedochází na území okresu Jindřichův Hradec téměř k žádným administrativně správním změnám. V současnosti se na území okresu Jindřichův Hradec nachází 270 sídel a 106 obcí.

Třetím cílem byla analýza vývoje počtu obyvatel v sídlech, která v průběhu analyzovaných let měnila obecní zařazení a v sídlech, která je v průběhu analyzovaných let neměnila. Bylo zkoumáno, zda právě tyto administrativně správní změny mají vliv na vývoj počtu obyvatel v sídlech. Nejdůležitějším obdobím pro toto zkoumání bylo období mezi 1970, 1980, 1991, 2005, 2011. Při analyzování změn počtu obyvatel daných sídel bylo zjištěno, že počet obyvatel v takových sídlech, která v průběhu let měnila obecní uspořádání, došlo v průběhu let spíše k poklesu obyvatelstva. Naopak u takových sídel, která v průběhu analyzovaných let neměnila obecní zařazení, došlo ve většině sídel k nárůstu obyvatel.

Tato bakalářská práce mě obohatila o velice zajímavé informace týkající se vývoje veřejné správy a samozřejmě o administrativním vývoji správního obvodu okresu Jindřichův Hradec. Překvapilo mě, kolika změnami si prošel okres Jindřichův Hradec od roku 1921 do současnosti, a které historické události toto území ovlivnily.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

Atlas československých dějin. Praha: Ústřední správa geodézie a kartografie, Historický ústav ČSAV, 1965. [56] s.+mapy.

BURDA, Tomáš, Zbyněk JANOUŠEK a Pavel CHROMÝ. Historické hranice v prostředí GIS: správní regiony v Česku 1920-2012. *Historická geografie*. 2014, 2014(40/1), s. 41-72.

ČECHÁK, Vladimír. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2004. 262 s. Eupress. ISBN 80-86754-22-7.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 568 s. ISBN 80-7106-709-1.

JEŽEK, Jiří. *Prostorová a regionální ekonomika*. 1. vyd. Plzeň: ZČU, 1998. 234 s. ISBN 80-7082-483-2.

KOPP, Jan. *Úvod do regionálního výzkumu*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2001. 147 s. ISBN 80-7082-762-9.

MATES, Pavel; WOKOUN, René et al. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. 196 s. ISBN 80-7175-100-6.

MIŠTERA, Ludvík. *Úvod do geografického poznávání regionu*. 1. vyd. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1996. 221 s. ISBN 80-7043-197-0.

RUMPEL, Petr a kol. *Geografické aspekty evropské integrace*. Vyd. 1. V Ostravě: Ostravská univerzita, 2007. 262 s. ISBN 978-80-7368-264-4.

SEMOTANOVÁ, Eva. *Historická geografie českých zemí*. Praha: Historický ústav AV ČR, 1998. 293 s. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada A, Monographia, Sv.

16. ISBN 80-85268-73-6.

SCHELLE K.: „Vývoj veřejné správy v letech 1848-1948“, Eurolex Bohemia, Praha, 2002

WOKOUN, René; MATES, Pavel; KADEŘÁBOVÁ, Jaroslava et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Statistický lexikon obcí České republiky 1992 : podle správního rozdělení k 31. prosinci 1992 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů ke 3. březnu 1991. vydal Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR. Praha : SEVT, 1994. 995 s. ISBN 80-7049-096-9.

Statistický lexikon obcí České republiky 2005 : podle správního rozdělení k 1.1.2005 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 1. březnu 2001. zpracoval Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR. Praha : Ottovo nakladatelství, 2005. 1358 s. ISBN 80-7360-287-3.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1965 : podle správního rozdělení 1. ledna 1965, sčítání lidu, domů a bytů 1. března 1961. vydala Ústřední komise lidové kontroly a statistiky a ministerstvo vnitra. Praha : Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, 1966. 668 s.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1974 : podle správního rozdělení k 1. lednu 1974, sčítání lidu, domů a bytů k 1. prosinci 1970. vydal Federální statistický úřad ve spolupráci s Českým a Slovenským statistickým úřadem a ministerstvy vnitra ČSR a SSR. Praha : Federální statistický úřad ; Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, 1976. 862 s.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1982: díl 1. : podle správního rozdělení k 1. lednu 1982 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 1. listopadu 1980. vydal Federální statistický úřad ve spolupráci s Českým a Slovenským statistickým úřadem a ministerstvy vnitra ČSR a SSR. Praha : Federální statistický úřad ; Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, 1984. 1011 s.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1982: díl 2. : podle správního rozdělení k 1. lednu 1982 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 1. listopadu 1980. vydal Federální statistický úřad

ve spolupráci s Českým a Slovenským statistickým úřadem a ministerstvy vnitra ČSR a SSR. Praha : Federální statistický úřad ; Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, 1984. S.1014-1722.

Statistický lexikon obcí v republice Československé 1921: 1: Čechy : úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. vydán Ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě výsledků Sčítání lidu z 15. února 1921. 2. nezměněné vyd. Praha : Státní úřad statistický, 1924. XXIV, 598 s.

Statistický lexikon obcí v republice Československé 1930: 1: země Česká : statistický lexikon obcí v republice Československé: 2: země Moravskoslezská : štatistický lexikon obcí v republike Československej: 3: krajina Slovenská : úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. vydán Ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě výsledků sčítání lidu z 1. prosince 1930. Praha : Orbis, 1934. XXIV, 210 s., XX, 212 s., XXVI, 249 s.

Statistický lexikon obcí republiky Československé 1955 : podle správního rozdělení 1. ledna 1955, sčítání lidu, domů a bytů 1. března 1950. vydal Státní úřad statistický a Ministerstvo vnitra. Praha : Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, 1955. 574 s.
WINTER, Jiří. Základy regionálního výzkumu: Malá oblast. 1. vyd. Plzeň: Pedagogická fakulta Západočeské univerzity, 1993. 75 s. ISBN 80-7043-085-0.

Elektronické zdroje

ArcČR 500 [online]. [cit. 18.04.2019]. Dostupné z:

<https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>

Český statistický úřad [online]. [cit. 18.04.2019]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/46186425/32020117m_cz.pdf/1a390e5f-d765-4143-9e3e-8aef619ed8c9?version=1.0

Historická data v GIS. *Historický Gis* [online]. 2015 [cit. 18.04.2019]. Dostupné z:

<http://historickygis-cuni.opendata.arcgis.com/>

Okres. *Český statistický úřad* [online]. 21.11.2016 [cit. 18.04.2019]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/rso/okres_rso

Politické okresy 1930. *Historická data v GIS* [online]. 2015 [cit. 18.04.2019]. Dostupné

z:http://historickygiscuni.opendata.arcgis.com/datasets/58d48c03ffec4430b616b2ac9a849408_1?geometry=-5.475%2C47.648%2C36.339%2C51.901

Soudní okresy. *Český statistický úřad* [online]. 20.12.2014 [cit. 18.04.2019]. Dostupné

z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-5153-08--soudni_okresy

Správní obvod obce s rozšířenou působností. *Český statistický úřad* [online]. 21.11.2016

[cit. 18.04.2019]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/rso/obce_s_rp

Statistický lexikon obcí - 2013. *Český statistický úřad* [online]. 2.2.2017 [cit.

18.04.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-lexikon-obci-2013-a8m6eyff20#>

Veřejná databáze. *Český statistický úřad* [online]. 2018 [cit. 18.04.2019]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

Základní sídelní jednotka. *Český statistický úřad* [online]. 8.6.2017 [cit. 18.04.2019].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/rso/zsj_rso

Zákon č. 128/2000 Sb.: Zákon o obcích (obecní zřízení). *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2018 [cit. 18.04.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128?text=obec>

Podloží Třeboňské pánve je budováno horninami moldanubika. *Správa CHKO Třeboňsko*[online]. 2018 [cit. 26.03.2019]. Dostupné z: <http://trebonsko.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/geologie/>

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 - Územní veřejná správa v letech 1850-1855	20
Tab. č. 2 - Vývoj počtu obyvatel	36
Tab. č. 3 - Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1955 a v roce 1965.....	45
Tab. č. 4- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1955 a v roce 1965.....	48
Tab. č. 5- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1965 a v roce 1974.....	53
Tab. č. 6- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1974 a v roce 1982.....	55
Tab. č. 7- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1982 a v roce 1992.....	61
Tab. č. 8- Sídla a jejich obecní zařazení v roce 1992 a v roce 2005.....	65
Tab. č. 9- Počet obyvatel v sídlech, ve kterých nedocházelo k administrativním změnám od roku 1970 do roku 2011	70

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 - Administrativní členění Československa v roce 1920.....	22
Obr. č. 2 - Krajské zřízení za dob Československa v letech 1949-1960 na území současné České republiky	24
Obr. č. 3 – Okresy v letech 1940-1960 na území současné České republiky	25
Obr. č. 4 - Krajské zřízení za dob Československa v letech 1960 na území dnešního území České republiky	26
Obr. č. 5 – Znázornění okresu Jindřichův Hradec v Jihočeském kraji	30
Obr. č. 6 - Obce s rozšířenou působností v okrese Jindřichův Hradec	32
Obr. č. 7 - Obce s pověřeným obecním úřadem na mapě současného území České republiky a znázornění obcí s pověřeným obecním úřadem v okrese Jindřichův Hradec	33
Obr. č. 8 - Území současného okresu Jindřichův Hradec a jeho postavení v politických okresech v roce 1921	38
Obr. č. 9 - Porovnání okresu Jindřichův Hradec od roku 1921 do současnosti.....	39
Obr. č. 10 - Území České republiky a území Jindřichova Hradce za dob Protektorátu Čechy a Morava	40
Obr. č. 11 – Územní změny sídel v roce 1930.....	44
Obr. č. 12 – Územní změny sídel v roce 1955.....	46
Obr. č. 13 - Územní změny sídel v roce 1965	51
Obr. č. 14 – Územní změny sídel v roce 1974.....	54
Obr. č. 15 – Územní změny sídel v roce 1982.....	60
Obr. č. 16 – Územní změny sídel v roce 1992.....	64
Obr. č. 17 – Územní změny sídel v roce 2005.....	66
Obr. č. 18 - Sídla a obce v roce 2013 na území okresu Jindřichův Hradec	67

Obr. č. 19 - Počet územních změn sídel od roku 1921 do současnosti.....	68
Obr. č. 20- Kartogram typů vývoje obyvatel v sídlech.....	73

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR- Česká republika

ČSR- Československá republika

ČSSR- Československá socialistická republika

ČSÚ- Český statistický úřad

GIS- Geografický informační systém

NUTS- Nomenklatura územních statistických jednotek

ORP- Obec s rozšířenou působností

OP- Obce s pověřeným obecním úřadem

ZSJ- Základní sídelní jednotka

SEZNAM PŘÍLOH

Přílohy A, B a C ve formě tabulek viz. příložený kompaktní disk

ABSTRAKT

BALGOVÁ, Tereza. *Administrativně správní vývoj okresu Jindřichův Hradec*. Plzeň, 2019. 71 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: okres Jindřichův Hradec, správní obvod, správní vývoj, obec, sídlo

Tato bakalářská práce je zaměřena na administrativně správní vývoj správního obvodu okresu Jindřichův Hradec. Administrativně správní vývoj je analyzován od roku 1921 do současnosti. Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První část bakalářské práce je zaměřena na rozbor literatury a jsou zde vysvětleny stěžejní pojmy, které pomohou při samotném analyzování administrativně správního vývoje. Mimo to, je zde rozebrán i administrativní vývoj v České republice od roku 1921. Druhá část bakalářské práce je zaměřena na samotný administrativně správní vývoj současného okresu Jindřichův Hradec od roku 1921 do současnosti. Dále jsou zde analyzovány obce a sídla od roku 1921 do současnosti. Pro přehlednost získaných dat jsou tvořeny mapové výstupy a tabulky. Mapové výstupy jsou tvořeny pomocí programu ArcGis a dat z Historického Gisu.

ABSTRACT

BALGOVÁ, Tereza. *Administrative development of the district of Jindřichův Hradec*. Plzeň, 2018. 68 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Keywords: Jindřichův Hradec district, administrative district, administrative development, municipality, residence

This bachelor thesis is focused on administrative development of administrative county of the Jindřichův Hradec. Administrative development is analyzed from 1921 to the present. The bachelor thesis is divided into two parts. The first part of the bachelor thesis is focused on the analysis of literature and the explanation for the key concepts, that will help in the actual analysis of administrative development. In addition, the administrative development in the Czech Republic since 1921 is also discussed. The second part of the thesis is focused on the administrative development of the current district of Jindřichův Hradec from 1921 to the present. Furthermore, municipalities and settlements from 1921 to the present are analyzed. For the sake of clarity of the data, there are map outputs and tables. Map outputs are created by ArcGis program and with usage of Historical Gis data.